

САВЕЗНА РЕПУБЛИКА
ЈУГОСЛАВИЈА

Зоран Лилић
Председник Савезне
Републике Југославије

Извор текста закона:
„Службени лист СРЈ”
бр. 43/94

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

Указ о проглашењу Закона о Војсци Југославије

Проглашава се Закон о Војсци Југославије, који је, у складу са чланом 92. став 2. Устава Савезне Републике Југославије, коначно усвојен на седници Већа република од 20. октобра 1993. године и на седници Већа грађана од 18. маја 1994. године.

ПР бр. 123

18. маја 1994. године

Београд

Председник

Савезне Републике Југославије,

Зоран Лилић, с.р.

ЗАКОН О ВОЈСЦИ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДЕО ПРВИ

Глава I ОРГАНИЗАЦИЈА ВОЈСКЕ

Члан 1.

Војска Југославије је оружана снага која брани сувереност, територију, независност и уставни поредак Савезне Републике Југославије (у даљем тексту: СРЈ).

Војска Југославије се организује у мирнодопске и ратне јединице и установе.

Члан 2.

Војска Југославије (у даљем тексту: Војска) дели се на видове, видови на родове и службе, а родови и службе на врсте и специјалности.

Видови Војске су копнена војска, ратно ваздухопловство и противваздушна одбрана и ратна морнарица.

Председник Републике одређује родове и службе, а начелник Генералштаба Војске Југославије (у даљем тексту: начелник Генералштаба) - врсте и специјалности.

Члан 3.

Командовање у Војсци се заснива на начелима јединства командовања у погледу употребе снага и средстава, једностарешина и обавезе извршавања одлука, заповести и наређења претпостављеног старешине.

Члан 4.

Војском у рату и миру командује председник Републике, у складу са одлукама Врховног савета одбране. У командовању Војском председник Републике:

- 1) утврђује основе унутрашње организације, развоја и опремања Војске;
- 2) утврђује систем командовања у Војсци и прати спровођење система командовања;

- 3) одлучује о употреби Војске и одобрава план употребе Војске;
 - 4) прописује и наређује мере приправности Војске у случају непосредне ратне опасности, ратног стања или ванредног стања;
 - 5) даје смернице за предузимање мера за припрему мобилизације и наређује мобилизацију Војске;
 - 6) доноси основна правила и друге акте који се односе на употребу Војске;
 - 7) доноси правила којима се уређују унутрашњи ред и односи у вршењу војне службе;
 - 8) обавља и друге послове командовања Војском у складу са савезним законом.
- У обављању послова из става 2. овог члана председник Републике доноси наредбе, наређења и одлуке.

Члан 5.

Генералштаб Војске је највиши стручни и штабни орган за припрему и употребу Војске у миру и рату.

Начелник Генералштаба, у складу са основама организације, развоја и формације Војске и актима председника Републике:

- 1) утврђује организацију, план развоја и формацију команди, јединица и установа Војске;
- 2) утврђује план регрутовања и попуне Војске и бројни распоред регрута у Војсци;
- 3) доноси прописе о обуци Војске;
- 4) утврђује планове школовања и усавршавања професионалних и резервних војних старешина;
- 5) обавља и друге послове утврђене овим законом.

Члан 6.

За извршавање аката које доноси председник Републике и послова командовања Војском, као и послова утврђених овим законом, начелник Генералштаба доноси правила, наредбе, наређења, упуства и друге акте.

Старешине јединица и установа Војске командују тим јединицама и установама у складу са овим законом и актима командовања претпостављених старешина.

Члан 7.

Војску сачињавају стални и резервни састав.

Стални састав Војске сачињавају професионални војници и војници на служењу војног рока.

Професионални војници су: професионални официри, професионални подофицири и официри по уговору, подофицири по уговору и војници по уговору (у даљем тексту: лица по уговору).

Професионални припадници Војске су професионални војници и цивилна лица на служби у Војсци и војним јединицама и војним установама Савезног министарства за одбрану (у даљем тексту: цивилна лица у Војсци).

Резервни састав Војске сачињавају резервни официри, резервни подофицири, војници у резерви и жене-војни обвезници.

Члан 8.

Службом у Војсци сматра се вршење војних и других дужности у сталном и резервном саставу Војске.

Службом у Војсци сматра се и вршење војних и других дужности у Савезном министарству за одбрану, другом државном органу, предузећу или другој организацији које обављају професионални припадници Војске распоређени актом надлежног старешине (у даљем тексту: распоређени ван Војске).

Службу у Војсци могу да врше само југословенски држављани, а изузетно, у рату - и лица која немају југословенско држављанство ако ступе у Војску као добровољци.

Члан 9.

Лица на служби у Војсци су војна лица и цивилна лица.

Војна лица, у смислу овог закона, јесу: професионални војници, војници на служењу војног рока, студенти војних академија, ученици средњих војних школа, слушаоци школа за резервне официре и лица у резервном саставу док се налазе на војној дужности у Војсци.

Члан 10.

Према односима у служби, лица на служби у Војсци могу бити претпостављени и потчињени, а према чиновима и дужностима - старији и млађи.

Претпостављени је лице које, на основу закона и других прописа надлежног органа, командује војном јединицом или војном установом, односно лицима на служби у војној јединици или војној установи (у даљем тексту: јединице и установе).

Старији, у смислу овог закона, јесте лице које има виши чин, а ако су истог чина или без чина - лице на вишој дужности.

Члан 11.

Дужност старешине у Војсци врши војно лице које има чин. Изузетно, дужност старешине може вршити и лице које нема чин. То лице има звање према дужности коју врши.

Члан 12.

Приликом ступања у Војску, војна лица полажу заклетву која гласи: “Ја (име и презиме) заклинџем се чашћу и животом да ћу бранити сувереност, територију, независност и уставни поредак Савезне Републике Југославије.”

Члан 13.

Чинови у Војсци су:

- 1) за војнике - разводник, десетар и млађи водник;
- 2) за слушаоце школа за резервне официре - разводник, десетар, млађи водник и водник;
- 3) за ученике средњих војних школа - разводник, десетар и млађи водник;
- 4) за студенте војних академија - водник, водник I класе и старији водник;
- 5) за подофицире - водник, водник I класе, старији водник, старији водник I класе, заставник и заставник I класе;
- 6) за официре:
 - а) у свим родовима и службама, осим поморства: потпоручник, поручник, капетан, капетан I класе, мајор, потпуковник, пуковник, генерал - мајор, генерал - потпуковник, генерал - пуковник и генерал армије;

б) у поморству: потпоручник, поручник корвете, поручник фрегате, поручник бојног брода, капетан корвете, капетан фрегате, капетан бојног брода, контраадмирал, вицеадмирал, адмирал и адмирал флоте.

Права и обавезе прописане за официре према чиновима наведеним у ставу 1. тачка б) под а) овог члана односе се и на официре у поморству одговарајућих чиновна, и то: поручник - поручник корвете, капетан - поручник фрегате, капетан I класе - поручник бојног брода, мајор - капетан корвете, потпуковник - капетан фрегате, пуковник - капетан бојног брода, генерал-мајор-контраадмирал, генерал-потпуковник - вицеадмирал, генерал-пуковник - адмирал, генерал армије-адмирал флоте.

ДЕО ДРУГИ СЛУЖБА У ВОЈСЦИ

Глава II ПОПУНА ВОЈСКЕ

1. Основне одредбе

Члан 14.

Југословенски држављани ступају у Војску на основу акта овлашћених органа о упућивању у Војску по основу војне обавезе или на основу акта о пријему у војну службу, односно у војну школу.

Члан 15.

Јединице и установе Војске попуњавају се људством сталног и резервног састава, материјалним средствима из ратне резерве и материјалним средствима из пописа за потребе Војске, по плановима попуње.

За време ратног стања, непосредне ратне опасности или ванредног стања војска се може попуњавати и добровољцима.

Добровољцима, у смислу одредбе става 2. овог члана, сматрају се лица која не подлежу војној обавези, као и војни обвезници који немају ратни распоред.

У погледу права и дужности, добровољци се изједначавају с војним лицима.

Члан 16.

Генерале и старешине на дужности за које је формацијом утврђен чин генерала распоређује председник Републике. Друге официре, подофицире и војнике распоређују у Војсци - начелник Генералштаба, или старешина кога он овласти, а у Савезном министарству за одбрану - савезни министар за одбрану или старешина кога он овласти.

Попуну јединица и установа војним обвезницима, према добијеним бројним распоредима војних обвезника и материјалних средстава из пописа, врши надлежни војнотериторијални орган, у складу са утврђеним критеријумима и приоритетима попуње.

Попуна Војске или њених појединих делова у условима умањене мирнодопске попуње може се вршити позивањем лица из резервног састава (ванредна попуна). Лица из резервног састава позвана у Војску по овом основу могу се задржати у Војсци до два месеца у току једне године.

2. Мобилизација

Члан 17.

Мобилизација Војске се врши у случају ратног стања, непосредне ратне опасности или ванредног стања.

Мобилизацијом Војска прелази на ратну организацију и формацију и доводи се у стање приправности и готовости за борбена дејства по предвиђеном плану.

Члан 18.

Мобилизација Војске се организује у складу с планом мобилизацијског развоја, а извршава се по мобилизацијским плановима ратних јединица и установа.

Мобилизација Војске може бити општа и делимична, а према начину оглашавања - јавна и тајна.

Општа мобилизација обухвата све ратне јединице и установе, а делимична - одређене ратне јединице и установе.

Члан 19.

Ради проверавања мобилизацијске спремности и борбене готовости Војске, односно ради обуке ратних јединица и установа, као и ради учешћа у заштити од елементарних непогода или других несрећа, одређене јединице и установе могу се мобилисати у миру, према њиховој ратној организацији и формацији.

Мобилизацију ратних јединица и установа, у смислу става 1. овог члана, наређује начелник Генералштаба, односно старешине јединица и установа које он овласти.

Члан 20.

Прописе о примењивању и извршавању мобилизације Војске доноси Савезна влада.

3. Пријем у професионалну војну службу

Члан 21.

За професионалног војника може бити примљен југословенски држављанин који испуњава следеће опште услове:

- 1) да је здравствено способан за службу у Војсци;
- 2) да има прописану стручну спрему;
- 3) да није осуђиван за кривично дело на безусловну казну затвора од најмање шест месеци;
- 4) да се против њега не води кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности;
- 5) да је одслужио војни рок или на други начин регулисао обавезу служења војног рока.

Професионални војници примају се у службу према потреби службе, у оквиру места предвиђених формацијом.

Члан 22.

Професионални војник постаје се даном ступања у службу - на основу акта надлежног органа, односно уговора.

Студент војне академије се даном завршетка школовања унапређује у чин потпоручника и од тог дана постаје професионални официр.

Ученик средње војне школе се даном завршетка школовања унапређује у чин водника и од тог дана постаје професионални подофицир.

Лице из резервног састава које испуњава опште услове из члана 21. овог закона може бити примљено у професионалну војну службу и унапређено у одговарајући чин професионалног официра, односно професионалног подофицира, зависно од степена стручне спреме и времена проведеног на радном месту одговарајућег степена стручне спреме.

Начин и услови пријема у службу лица из става 4. овог члана уређују се прописом који доноси савезни министар за одбрану.

Члан 23.

Професионални подофицир који је ванредним школовањем завршио војну академију или стекао одговарајућу високу стручну спрему за род, односно службу којој припада, може се примити за професионалног официра актом о унапређењу у чин потпоручника, под условима и на начин који пропише савезни министар за одбрану.

Члан 24.

Југословенски држављанин који испуњава опште услове из члана 21. овог закона може бити примљен у службу у Војсци на одређене дужности по уговору на одређено време.

Уговором из става 1. овог члана утврђује се чин, дужност, место службовања и трајање службе, а могу се уређивати и друга права и обавезе.

Начин и услови пријема лица по уговору на одређено време уређују се прописом који доноси савезни министар за одбрану.

Члан 25.

На лица примљена у службу по уговору на одређено време не односе се одредбе овог закона о унапређивању професионалних официра и професионалних подофицира.

Лице коме престане војна служба по уговору може бити унапређено у чин резервног официра, односно резервног подофицира који је имало за време те службе, ако је имало повољну оцену у служби.

4. Попуна резервног састава Војске

Члан 26.

Резервни састав Војске попуњава се војницима у резерви и њиховим распоређивањем на одговарајуће дужности у резервном саставу Војске.

Члан 27.

Резервни састав Војске попуњава се подофицирима унапређењем војника у резерви у чин резервног водника и превођењем професионалних подофицира у резервни састав, а официрима - унапређењем резервних подофицира који су стекли одговарајућу стручну спрему у чин резервног потпоручника и превођењем професионалних официра у резервни састав.

Члан 28.

Председник Републике може у резервни састав Војске превести лице које није југословенски држављанин, а које је у току службе у Војсци у ратном стању стекло чин војног старешине. То лице се води у евиденцији као војни старешина са почасним чином.

Председник Републике може доделити почасни чин и лицу које није југословенски држављанин и које није служило у Војсци ако има нарочите заслуге.

5. Превођење у други род, односно службу

Члан 29.

Професионални официр, односно професионални подофицир може бити, по захтеву или уз пристанак, преведен из једног рода или службе у други род или службу ако има стручну спрему за род, односно службу у коју се преводи и ако потребе попуне то захтевају.

Глава III

ПОСЕБНА ОВЛАШЋЕЊА И ДУЖНОСТИ ВОЈНИХ ЛИЦА

Члан 30.

Права и дужности овлашћених службених лица органа унутрашњих послова у Војсци врше овлашћена лица органа безбедности и војне полиције.

Начелник Генералштаба одређује која се лица сматрају овлашћеним лицима органа безбедности и војне полиције и начин на који се тим лицима издаје посебна службена легитимација.

Члан 31.

Војна лица имају право да, у складу с правилима службе, носе и употребљавају ватрено оружје.

Овлашћена лица на служби у органима безбедности и војној полицији могу, у вршењу послова безбедности, односно војне полиције, употребити оружје и друга средства принуде под условима који су законом прописани за овлашћена службена лица органа унутрашњих послова.

У вршењу борбених задатака, војна лица употребљавају ватрено и друго оружје према правилима о борбеним дејствима.

Члан 32.

Војна лица су обавезна да носе униформу кад је то прописано правилима службе.

Војна униформа, знак припадности Војсци и ознаке чиновна, односно звања уређују се прописом који доноси Врховни савет одбране.

Члан 33.

Професионални војник може путовати у иностранство, с тим што је дужан да то путовање пријави претпостављеном старешини ранга команданта пука, односно команданта бригаде или њему равном старешини.

Војник на служењу војног рока може путовати у иностранство по одобрењу начелника Генералштаба или старешине кога он овласти.

У случају ратног стања, непосредне ратне опасности и ванредног стања, војно лице може путовати у иностранство само по одобрењу начелника Генералштаба или старешине кога он овласти.

Члан 34.

Војно лице може примити страно одликовање по одобрењу председника Републике.

Војно лице може постати члан страног стручног удружења или међународне организације уз сагласност савезног министра за одбрану или старешине кога он овласти.

Члан 35.

Професионални војник има војну легитимацију, којом доказује својство војног лица.

Прописе о војној легитимацији, као и о посебној легитимацији и личној карти које су предвиђене женевским конвенцијама о заштити жртава рата, од 12. августа 1949. године, доноси Савезна влада.

Члан 36.

Професионални војници, студенти војних академија и ученици средњих војних школа не могу бити чланови политичких странака, немају право на синдикално организовање и немају право на штрајк.

Војници за време служења војног рока и припадници резервног састава док се налазе на служби у Војсци не могу учествовати у активностима политичких странака.

Лица из ст. 1. и 2. овог члана у вршењу службе не могу се руководити својим политичким убеђењима, нити их могу изражавати и заступати.

Члан 37.

Војно лице је дужно да извршава наређења претпостављених старешина која се тичу службе, осим ако би извршење наређења представљало кривично дело.

Војно лице је дужно да извршава и наређења старијих када није присутан претпостављени старешина и кад је неопходно да се хитно предузму мере за извршавање неодложних и значајних службених задатака.

Правилима службе одређује се кад је војно лице, у смислу става 2. овог члана, дужно да извршава и наређења старијих.

Ако прими наређење чије извршење би представљало повреду закона, војно лице је дужно да захтева од старешине који је издао такво наређење да га понови у писменом облику.

Ако прими наређење чије би извршење представљало кривично дело, војно лице је дужно да о наређењу одмах извести вишег претпостављеног старешину или старијег од лица које је наређење издало.

Члан 38.

Војно лице је дужно да чува државну, војну, службену и пословну тајну.

Обавеза чувања државне, војне, службене и пословне тајне траје и по престанку службе.

Савезни министар за одбрану, односно старешина кога он одреди може одобрити да војно лице и лице коме је престала служба саопшти надлежном државном или другом органу одређени податак који представља тајну само ако то захтева јавни интерес.

Члан 39.

Професионални војник може, изузетно, под условима утврђеним законом, радити уз накнаду или награду ван јединице, односно установе или самостално обављати професионалну делатност само по одобрењу начелника Генералштаба или старешине кога он овласти у Војсци, односно савезног министра за одбрану или старешине кога он овласти у Савезном министарству за одбрану.

Глава IV УНАПРЕЂЕЊЕ ВОЈНИХ ЛИЦА

1. Унапређивање војника, студената војних академија, ученика средњих војних школа и слушалаца школа за резервне официре

Члан 40.

У чинове разводника, десетара и млађег водника могу се унапредити војници, односно војници у резерви ако се оцени да са успехом могу вршити одговарајуће дужности војних старешина.

Начин унапређивања у чинове војника, студената војних академија, ученика средњих војних школа и слушалаца школа за резервне официре уређује савезни министар за одбрану.

2. Унапређивање професионалних официра и професионалних подофицира

Члан 41.

За унапређивање у виши чин, професионални официр, односно професионални подофицир треба да испуњава следеће опште услове:

- 1) да за последњи период оцењивања пре унапређења има повољну оцену, с тим да за последње две године пре унапређења није био оцењен неповољном оценом;
- 2) да за последње две године пре унапређења није безусловно кажњен за кривично дело казном затвора најмање шест месеци;
- 3) да у току последње године пре унапређења није био кажњен за дисциплински преступ на казну затвора;
- 4) да се против њега не води кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности ни поступак пред војним дисциплинским судом.

Покретање кривичног поступка чини сметњу за унапређење кад је донесено решење о спровођењу истраге или је подигнута оптужница без спровођења истраге, а покретање поступка пред војним дисциплинским судом - кад је донесено решење о стављању под војни дисциплински суд.

Члан 42.

Сматраће се да није постојала сметња за унапређење у виши чин предвиђена у члану 41. став 1. тач. 2. и 3. овог закона ако у поновљеном поступку или по захтеву

за заштиту законитости поступак буде обустављен, али не због ненадлежности суда или ако буде изречена блажа казна од казне из члана 41. став 1. тачка 2. овог закона, односно сматраће се да није постојала сметња из члана 41. став 1. тачка 4. овог закона ако поступак буде обустављен, ако буде донесена ослобађајућа пресуда или ако оптужба буде одбијена, али не због ненадлежности суда.

У случајевима из става 1. овог члана, професионални официр, односно професионални подофицир који је испуњавао остале услове прописане овим законом за унапређење у виши чин, унапред иће се у тај чин даном кад је испунио те услове.

Члан 43.

Професионални официр у чину потпоручника, поручника, капетана, капетана прве класе и мајора, са завршеном војном академијом, односно одговарајућом високом стручном спремом, који испуњава опште услове за унапређење и постављен је на формацијско место вишег чина унапређује се у непосредно виши чин кад у чину који има проведе, и то:

- 1) у чину потпоручника, поручника и капетана - три године;
- 2) у чину капетана прве класе и мајора - четири године.

Професионални официр у чину потпуковника, пуковника, генерал-мајора, генерал-потпуковника и генерал-пуковника, са завршеном војном академијом, односно одговарајућом високом стручном спремом, који испуњава опште услове за унапређење и постављен је на формацијско место вишег чина може се унапредити у непосредно виши чин кад у чину који има проведе четири године, од чега најмање једну годину на формацијском месту вишег чина.

Професионални официр у чину потпоручника, поручника и капетана, са завршеном војном академијом, односно одговарајућом високом стручном спремом, који испуњава опште услове за унапређење, а није постављен на формацијско место вишег чина, унапређује се у непосредно виши чин кад у чину који има проведе пет година.

Изузетно од одредаба ст. 1. и 3. овог члана, професионални официр у чину потпоручника чије је школовање у војној академији или на факултету трајало најмање пет година унапређује се у чин поручника кад у чину потпоручника проведе једну годину мање од времена прописаног у ставу 1. тачка 1. и ставу 3. овог члана.

Услови и начин унапређивања из става 2. овог члана уређују се прописом који доноси Савезна влада.

Члан 44.

Професионални официр у чину потпоручника, поручника и капетана, који није завршио војну академију, односно који нема одговарајућу високу стручну спрему, а испуњава опште услове за унапређење, унапређује се у непосредно виши чин кад у чину који има проведе две године дуже од времена прописаног за унапређење професионалног официра са завршеном војном академијом, односно одговарајућом високом стручном спремом.

Члан 45.

Професионални подофицир који испуњава опште услове за унапређење унапређује се у виши чин кад у чину који има проведе, и то:

- 1) у чину водника - три године;
 - 2) у чину водника I класе - четири године;
 - 3) у чину старијег водника - шест година;
 - 4) у чину старијег водника I класе - шест година;
 - 5) у чину заставника - шест година.
3. Ванредно унапређивање

Члан 46.

Председник Републике може ванредно унапредити професионалног официра у чин генерала, на предлог начелника Генералштаба.

Начелник Генералштаба може ванредно унапредити професионалног подофицира и професионалног официра у непосредно виши чин, закључно до чина пуковника.

Услови и начин ванредног унапређивања лица из ст. 1 и 2. овог члана уређују се прописом који доноси Савезна влада.

4. Унапређивање резервних официра и резервних подофицира

Члан 47.

Резервни официр и резервни подофицир унапређују се у виши чин према потреби попуне Војске, на начин и под условима које пропише савезни министар за одбрану.

5. Унапређивање за време ратног стања

Члан 48.

Унапређивање официра и подофицира за време ратног стања врши се према способностима за командовање, за испољену храброст и за ратна заслуге, као и према потребама попуне у рату.

Савезна влада прописује услове, начин и надлежност за унапређивање официра и подофицира за време ратног стања.

Глава V

ОЦЕЊИВАЊЕ, ОДЛИКОВАЊЕ И ДРУГА ПРИЗНАЊА

Члан 49.

Војна лица се оцењују ради утврђивања успеха у служби, одлучивања о унапређењу, подстицања на стручно усавршавање и веће залагање у служби.

Члан 50.

Војним лицима, јединицама и установама могу се додељивати одликовања, плакете, значке и друга признања за постигнути успех у служби.

Члан 51.

Врста оцене, начин оцењивања и додељивање одликовања уређују се прописом Савезне владе.

Плакете, значке и друга признања, као и начин њиховог додељивања уређују се прописом савезног министра за одбрану.

Глава VI
СТАЊА У СЛУЖБИ ПРОФЕСИОНАЛНИХ ОФИЦИРА И
ПРОФЕСИОНАЛНИХ ПОДОФИЦИРА

Члан 52.

Професионални официр, односно професионални подофицир може у току службе бити на дужности, приправничком стажу, школовању, лечењу, односно боловању, располагању или удаљен од дужности.

1. Постављање на дужност

Члан 53.

Професионални официри, односно професионални подофицири распоређују се у јединице и установе и постављају на одговарајуће дужности, односно формацијска места према потребама службе.

Професионални официр, односно професионални подофицир распоређен ван Војске има сва права и обавезе професионалног официра, односно професионалног подофицира распоређеног у Војсци, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 54.

На формацијска места одређена за професионалне официре могу се постављати професионални официри, а на формацијска места одређена за постављање професионалне подофицире - професионални подофицири. Под формацијским местима подразумевају се и радна места одређена одговарајућим актима о систематизацији радних места, на која се постављају професионални официри и професионални подофицири распоређени ван Војске. Чин и положајна група за та радна места одређује се према мерилима за утврђивање формација команди, јединица и установа Војске.

Професионални официр, односно професионални подофицир поставља се, по правилу, на формацијско место рода, односно службе којој припада, према врсти и степену стручне спреме коју има - на формацијско место свог чина или непосредно вишег чина, а само изузетно, по потреби службе, може се поставити на формацијско место непосредно нижег чина, уз задржавање права свог чина.

Ако се поједина формацијска места у оквиру служби не могу попунити професионалним официрима, односно професионалним подофицирима, на та места може, изузетно, поставити цивилно лице у Војсци које има одговарајућу стручну спрему, ако за такво постављење да пристанак. Сагласност за такво постављање даје начелник Генералштаба или старешина кога он овласти у Војсци, односно савезни министар за одбрану или старешина кога он овласти - у Савезном министарству за одбрану.

Члан 55.

Приликом избора кандидата за постављање на формацијско место вишег чина узимају се у обзир степен стручне спреме, службене оцене, радно искуство за одговарајућу дужност и други услови одређени прописом из члана 67. овог закона.

На дужност за коју је формацијом одређен чин пуковника може бити постављен професионални официр чина потпуковника који је завршио војну академију и школу

за командно-штабно усавршавање или има научно звање магистра или специјалисте у научној области која одговара роду, односно служби којој припада.

На дужност за коју је формацијом одређен чин генерал-мајора може бити постављен професионални официр чина пуковника који је завршио војну академију и највишу војну школу или има научно звање доктора наука у научној области која одговара роду, односно служби којој припада.

Члан 56.

За постављење на дужности по ратној формацији, одредбе чл. 54. и 55. овог закона примењују се и на резервне официре и резервне подофицире распоређене у Војсци.

Члан 57.

Професионалном војнику који је привремено спречен да врши дужност одређује се заступник.

Заступник се може привремено одредити и за упражњено формацијско место. Заступник може вршити дужност поред своје редовне дужности. Заступање може трајати најдуже шест месеци, а по одлуци другопретпостављеног старешине - до једне године.

Члан 58.

Професионални официр, односно професионални подофицир може се у току службе премештати.

Под премештајем се подразумева промена места службовања због постављања на нову дужност ако то захтева промену пребивалишта.

Професионални војник може бити по потреби службе привремено упућен у другу јединицу, односно установу ради извршења одређених задатака. Упућивање може трајати најдуже годину дана у току пет година.

Члан 59.

Брачни друг премештеног професионалног официра, односно професионалног подофицира коме престане запослење због премештаја, а у месту у које је професионални официр, односно професионални подофицир премештен нема могућности да се запосли, задржава право на пензијско и инвалидско осигурање и по престанку тог запослења (у даљем тексту: продужено осигурање).

Допринос за продужено осигурање уплаћује се надлежном фонду пензијског и инвалидског осигурања из средстава којима располаже Војска.

Право на продужено осигурање може трајати најдуже шест година од дана престанка запослења.

2. Приправнички стаж

Члан 60.

Ради стицања праксе потребне за самостално вршење дужности, на приправнички стаж се упућују професионални официри - лекари и дипломирани правници, по завршетку факултета и професионални официри поморства, по завршетку војне академије.

Приправнички стаж може трајати најдуже две године.

За време приправничког стажа професионални официр има права свог чина и напредује под условима прописаним овим законом, као лице које је постављено на дужност.

3. Упућивање на школовање

Члан 61.

Професионални официр, односно професионални подофицир упућен на школовање које траје најмање једну школску годину разрешава се од дужности.

Лицу из става 1. овог члана време проведено на школовању признаје се као време проведено у војној служби. За то време има права свог чина и напредује, под условима прописаним овим законом, као лице које је постављено на дужност са које је упућено на школовање.

4. Лечење и боловање

Члан 62.

Професионални војник који због болести не може вршити дужност, а болест траје или надлежни орган здравствене службе предвиђа да ће трајати дуже од шест месеци, разрешава се од дужности.

Професионални официр, односно професионални подофицир разрешен дужности по одредби става 1. овог члана има за то време права свог чина и напредује, под условима прописаним овим законом, као лице које није постављено на дужност.

5. Стављање на располагање

Члан 63.

Професионални официр, односно професионални подофицир ставља се на располагање:

1) ако после укидања његовог формацијског места не може бити постављен на друго формацијско место;

2) ако се оцени да је ограничено способан за војну службу или неспособан за дужност коју обавља, а не може бити постављен на другу одговарајућу дужност.

Професионални официр, односно професионални подофицир стављен на располагање по одредбама става 1. овог члана има за то време права свог чина и напредује, под условима прописаним овим законом, као лице које није постављено на дужност, а дужан је да врши послове које му одреди претпостављени старешина.

Професионални официр, односно професионални подофицир може бити на располагању најдуже шест месеци.

6. Удаљење од дужности

Члан 64.

Професионални војник удаљава се од дужности:

1) за време док се налази у притвору;

2) за време издржавања казне затвора због кривичног дела.

Професионални војник може бити удаљен од дужности ако је затечен у вршењу теже повреде војне дисциплине или ако је против њега покренут кривични поступак или поступак због дисциплинског преступа, а кривично дело, односно дисциплински преступ је такве природе да би било штетно по интерес службе да такво лице и даље остане на дужности.

Лице које је удаљено од дужности по одредби става 2. овог члана може бити распоређено на рад у јединицу, односно установу у којој је на служби и у другу јединицу, односно установу у месту службовања.

Члан 65.

Професионални војник може бити удаљен од дужности само док постоје разлози због којих је донесен акт о његовом удаљењу од дужности. По престанку тих разлога, надлежни старешина ће новим актом одлучити о стању у служби лица које је било удаљено од дужности.

Време за које је професионални војник удаљен од дужности не рачуна се за напредовање у служби.

Члан 66.

Сматраће се да професионални војник није био удаљен од дужности ако не буде покренут дисциплински поступак због теже повреде војне дисциплине у чијем извршењу је затечен, ако кривични, односно дисциплински поступак буде обустављен или ако правноснажном одлуком суда буде ослобођен од оптужбе или оптужба буде одбијена, али не због ненадлежности суда, или ако у поновљеном поступку или у поступку по захтеву за заштиту законитости буде ослобођен од оптужбе или ако му у дисциплинском поступку не буде изречена дисциплинска казна.

7. Доношење прописа

Члан 67.

Начин и услови постављања професионалних официра и професионалних подофицира на дужност, премештаја и регулисања других стања у служби утврђених овим законом и остваривања права на продужено осигурање уређују се прописом који доноси Савезна влада.

8. Стања у служби професионалних војника за време ратног стања

Члан 68.

Распоређивање професионалних војника на одговарајуће дужности и начин решавања других питања која произилазе из односа у служби тих лица за време ратног стања уређују се прописом који доноси Савезна влада.

Глава VII

ОБАВЕЗА СЛУЖЕЊА У ВОЈСЦИ ПО ЗАВРШЕНОМ ШКОЛОВАЊУ

Члан 69.

Лице које се школовало на терет средстава којима располаже Војска дужно је да по завршеном школовању ступи у службу у Војсци и остане у тој служби двоструко време трајања школовања, односно стипендирања.

Лице које је упућено на редовно школовање или специјализацију у војну школу или факултет дужно је да по завршетку школовања остане на служби у Војсци једноструко време трајања школовања или специјализације, а ако је школовање или специјализацију завршило у иностранству - двоструко време трајања школовања, односно специјализације.

Члан 70.

Са лицима из члана 69. овог закона закључује се уговор о школовању, стипендирању или специјализацији, преко старешине кога овласти начелник Генералштаба.

Уговором се утврђује обавеза лица које својом кривицом не заврши школовање или по завршетку школовања не ступи у службу у Војсци или му служба у Војсци престане, по захтеву, пре испуњења обавезе из члана 69. овог закона да накнади трошкове школовања у ревалоризованом износу, сразмерно неизвршеном делу обавезе.

Савезни министар за одбрану утврђује услове и начин стипендирања студената и ученика за потребе Војске и шта се сматра трошковима школовања, стипендирања или специјализације.

Глава VIII

ПЛАТЕ И ДРУГА НОВЧАНА ПРИМАЊА ВОЈНИХ ЛИЦА

1. Плате и друга новчана примања професионалних војника

Члан 71.

Професионални војник прима плату за дане, односно часове свога рада.

Плата професионалног војника, осим војника по уговору, састоји се од: дела утврђеног према чину (плата према чину), дела утврђеног према дужности (положајна плата), дела утврђеног према пензијском стажу (плата према стажу) и дела утврђеног према посебним условима службе у Војсци (војни додатак).

Плата војника по уговору састоји се од дела утврђеног према чину и дужности (плата по чину и дужности), дела утврђеног према пензијском стажу (плата према стажу) и дела утврђеног према посебним условима службе у Војсци (војни додатак).

За лица из ст. 2. и 3. овог члана која обављају специфичну војну службу (летача, падобранца, подморничара на бродовима ратне морнарице, рониоца и поморског и речног диверзанта) плата се састоји и од посебног дела (посебан део плате).

Члан 72.

Положајна плата одређује се према положајној групи утврђеној за формацијско место на које је професионални војник, осим војника по уговору, постављен.

По одредби става 1. овог члана, положајна плата припада и заступнику, ако је то за њега повољније, кад заступање траје дуже од једног месеца, осим у случају заступања лица које користи годишњи одмор.

Актом о формирању, односно систематизацији радних места положајна група одређује се за свако формацијско место, с обзиром на врсту, сложеност, обим и значај послова и задатака који се извршавају на формацијском месту, одговорност која произилази из њиховог вршења, радно искуство, чин и стручну спрему која се предвиђа за формацијско место.

Члан 73.

Плата према стажу одређује се професионалном војнику на начин утврђен за запослење у савезним органима управе.

Члан 74.

Војни додатак припада професионалном војнику због посебних услова под којима врши службу у Војсци, а нарочито због учешћа на вежбама, логоровањима, маневрима и узбунама, рада дужег од пуног радног времена (члан 96), вршења службе дежурства и других облика унутрашње службе, немогућности избора радног места и места службовања, премештаја, вршења службе у свим условима, као и због других ванредних ситуација проузрокованих потребама борбене готовости.

Средства за војни додатак из става 1. овог члана не могу бити већа од 30% средстава одређених за плате по чину, положајне плате и плате према стажу.

Члан 75.

Укупан износ средстава за плате професионалних војника утврђује се према званичном податку и нето-заради која служи као основ за утврђивање зарада запослених у републици чланици на чијој територији је седиште Савезног министарства за одбрану, објављеном у службеном гласилу те републике, с тим да просечна плата по чину и положајна плата професионалних официра и официра по уговору не може бити мања од три нити већа од пет нето-зарада из овог става. Просечна плата по чину и положајна плата професионалних подофицира и подофицира по уговору износе 70% а просечна плата војника по уговору, по чину и дужности - 60% од просечне плате по чину и положајне плате свих професионалних официра.

Ако су укупна средства за плате из става 1. овог члана већа од средстава која би се утврдила применом прописа који се односе на утврђивање средстава за исплату зарада запослених у републици чланици на чијој територији се налази седиште Савезног министарства за одбрану, Савезна влада може умањити до 20% износе средстава за плате утврђене према одредбама става 1. овог члана.

Члан 76.

Професионалном војнику припада накнада за вршење службе у одређеним јединицама и на одређеним формацијским дужностима и пословима ако је услед тежине, карактера и трајања рада, односно послова изложен посебним напорима или повећаним ризицима (у даљем тексту: посебна накнада).

Члан 77.

За часове ноћног рада, рада у дане празника који су законом одређени као нерадни дани и рада дужег од пуног радног времена, осим рада дужег од пуног радног времена из члана 96. овог закона, професионалном војнику увећава се плата.

Члан 78.

За време годишњег одмора, за дане празника који су законом одређени као нерадни дани и дане плаћеног одсуства професионалном војнику припада накнада плате и посебна накнада.

За време лечења и боловања професионалном војнику припада накнада плате, а ако се на лечењу и боловању налази због повреда задобијених у вршењу службе

или обољења од професионалне болести у вези с вршењем службе, припада му и посебна накнада коју је примао пре одласка на лечење и боловање, у складу са овим законом.

Професионалном официру, односно професионалном подофициру припада накнада плате док се налази на располагању и за време приправничког стажа и школовања, односно стручног оспособљавања и усавршавања.

Члан 79.

Професионалом официру, односно професионалном подофициру распоређеном на дужност ван Војске припада плата и посебна накнада утврђена у складу са овим законом и прописима донесеним на основу њега, с тим што плату, без војног додатка и посебну накнаду исплаћује орган код кога је то лице распоређено. Војни додаток исплаћује Војска из средстава којима располаже.

Ако се професионални официр, односно професионални подофицир распоређује на дужност ван Војске, која је према одлуци савезног министра за одбрану, односно начелника Генералштаба од посебног интереса за одбрану земље, плата и друга примања утврђена у складу са овим законом и прописима донесеним на основу њега исплаћују се из средстава којима располаже Војска.

Професионалном војнику који је упућен на службу у дипломатско или конзуларно представништво Југославије у иностранству или ради вршења задатака и послова који произлазе из међународних уговора, плата и друге накнаде утврђују се по прописима о платама и другим накнадама радника на раду у дипломатским и конзуларним представништвима Југославије у иностранству, с тим што се разврставање према чину, дужности, задацима и пословима које ће обављати за то време, ради одређивања плате, врши према посебном пропису Савезне владе.

Члан 80.

Професионалном официру, односно професионалном подофициру који је упућен у иностранство ради школовања или усавршавања припада стипендија.

Члан 81.

Основ за плаћање пореза и доприноса по основу плате професионалног војника на школовању, односно служби у иностранству представља плата коју би остваривао према чину и стажу који има и према формацијском месту на ком се налазио пре упућивања у иностранство.

Члан 82.

За нарочите резултате постигнуте у служби и за извршење одређених задатака при којима се излаже посебним напорима или повећаним ризицима, професионалном војнику може се доделити признање у виду новчане награде.

Члан 83.

Професионалном војнику припада прво на накнаду за годишњи одмор (регрес). Професионалном војнику коме престане служба у Војсци због испуњења услова за пензију или истека уговореног рока припада отпремнина.

У случају смрти лица из става 2. овог члана, отпремнина се исплаћује његовој породици.

Члан 84.

Професионалном војнику против кога се води кривични поступак, док се налази у притвору, припада накнада плате у износу једне трећине, а ако издржава породицу - половине плате која би му припадала да није у притвору.

Лицу из става 1. овог члана враћа се обустављени део плате у ревалоризованом износу ако правноснажном одлуком кривични поступак буде обустављен, ако правноснажном пресудом буде ослобођено оптужбе, ако оптужба буде одбијена, али не због ненадлежности суда, или ако у поновљеном поступку или по захтеву за заштиту законитости буде ослобођено оптужбе.

Члан 85.

Професионалном војнику који је осуђен на казну затвора за кривично дело, а коме није престала служба, за време издржавања те казне припада накнада плате у висини једне трећине, а ако издржава породицу - половине плате која би му припадала да није осуђен.

Лицу из става 1. овог члана које за време дозвољеног прекида издржавања казне затвора врши војну службу или коме је за то време регулисано стање у служби на други начин, припада плата по одредбама овог закона.

Члан 86.

Професионалном војнику удаљеном од дужности по члану 64. став 2. овог закона припада, док траје удаљење, накнада плате, с тим што се положајна плата утврђује према најнижој положајној групи прописаној за чин који то лице има.

Члан 87.

Савезна влада прописује: плату по чину; плату по чину и дужности; положајну плату; војни додаток; посебни део плате; рокове за исплату и најнижу положајну групу за чин; висину стипендије за школовање у иностранству; увећање плате за часове ноћног рада, рада у данима празника и рада дужег од пуног радног времена; мерила и услове за посебне накнаде, награде, регрес за годишњи одмор и отпремнину.

Члан 88.

Професионалном војнику не припада плата и посебна накнада за часове, односно дане у којима је неоправдано изостао са службе.

2. Новчана примања војника, студента војних академија, ученика средњих војних школа и слушалаца школа за резервне официре

Члан 89.

Војнику на служењу војног рока, студенту војне академије, ученику средње војне школе и слушаоцу школе за резервне официре припадају новчана примања која одреди савезни министар за одбрану.

Новчана примања из става 1. овог члана изузета су од извршења.

3. Накнада путних и других трошкова у Војсци

Члан 90.

Војном лицу припада накнада трошкова за службено путовање ван места службовања.

Професионалном војнику припада накнада трошкова за трупно путовање, службу на бродовима ратне морнарице и посебним војним објектима, превоз на рад и са рада, исхрану у току рада и других трошкова у вези са службом у Војсци.

Професионалном војнику, осим војнику по уговору, поред накнада из става 2. овог члана, припада и накнада трошкова за одвојен живот од породице и селидбу.

Припадник резервног састава има право на накнаду материјалних трошкова којима је изложен за време службе у Војсци.

Висину и услове накнаде трошкова из овог члана прописује савезни министар за одбрану.

Члан 91.

Професионални војник који је распоређен ван Војске остварује накнаде путних и других трошкова по прописима који важе у Војсци ако је то за њега повољније. Те накнаде исплаћује из својих средстава орган код кога је то лице на дужности.

Члан 92.

Прописи о накнадама за службена путовања и селидбе у иностранство који важе за запослене у савезним органима управе примењују се и на војна лица, на начин који пропише савезни министар за одбрану.

Члан 93.

Одредбе чл. 71. до 92. овог закона примењују се и за време ратног стања, на начин који пропише Савезна влада.

Глава IX

РАДНО ВРЕМЕ, ОДМОРИ И ОДСУСТВА ВОЈНИХ ЛИЦА

Члан 94.

Пуно радно време професионалних војника износи 40 часова седмично.

Правилима службе утврђују се распоред, почетак и завршетак радног времена у току дана или за дужи период, према условима рада и природи посла јединице, односно установе.

При распоређивању радног времена, професионалном војнику се мора обезбедити одмор у току дневног рада у трајању од 30 минута за пуно радно време, дневни одмор најмање 12 часова непрекидно између два узастопна радна дана и седмични одмор од најмање 24 часа непрекидно.

Члан 95.

Професионални војник који ради на месту под посебним условима чије се штетно дејство на здравље и способност за војну службу не може у потпуности отклонити заштитним мерама, има право на радно време краће од 40 часова седмично.

Посебним условима рада сматрају се нарочито тежак и напоран рад, рад под повећаним или смањеним атмосферским притиском, рад у води или влази, рад изложен јонизујућим зрачењима, рад у атмосфери загађеној отпорним гасовима, отровном прашином и сл., рад са нагривајућим материјама, рад летачког особља, рад подморничара, рад на обезбеђењу државне границе, рад на спречавању и лечењу туберкулозе, рад на лечењу душевних болесника и рад у патолошко-анатомским просектурама.

Члан 96.

Изузетно од одредбе члана 94. овог закона, професионални војник је дужан да ради и дуже од пуног радног времена кад су наређене мере приправности, у случају узбуне у јединици, односно установи, за време војних вежби, за време борбе против елементарних непогода, за време дежурства или сличне дужности у јединици, односно установи и у приликама које захтевају да се продужи започети рад чије би обустављање или прекидање имало штетне последице за борбену готовост јединице, односно установе или би нанело знатну материјалну штету или угрозило живот и здравље војних лица и других грађана.

Члан 97.

Радно време између 22 часа и шест часова наредног дана сматра се ноћним радним временом, а служба у то време - службом ноћу.

У јединицама и установама у којима се служба врши у сменама, војна лица једне смене могу вршити службу ноћу непрекидно најдуже једну седмицу.

За службу ноћу не може се одредити војно лице коме би, према налазу војне лекарске комисије, служба ноћу могла да погорша здравствено стање.

Члан 98.

Седмично радно време не може се распоредити на дневно време тако да се увече мање од пет радних дана у седмици.

Ако природа посла или организација рада изискују, у јединицама и установама радно време се може распоредити тако да у одређеном периоду у току године износи више од 40 часова седмично, а у осталом делу тог периода - краће од пуног радног времена, с тим да укупно радно време у том периоду не буде, у просеку, дуже од 40 часова седмично, при чему се мора обезбедити остварење дневног и недељног одмора по одредбама овог закона.

Члан 99.

Професионални војник има право на плаћени годишњи одмор, и то:

- 1) са пензијским стажом од 10 година - 25 радних дана;
- 2) са пензијским стажом од 10 до 30 година - 30 радних дана;
- 3) са пензијским стажом преко 30 година или 55 година живота - 36 радних дана.

Право на плаћени годишњи одмор у трајању од 36 радних дана, без обзира на дужину пензијског стажа, припада:

- 1) инвалиду са 50% и већим процентом неспособности за рад;
- 2) лицу које обавља летачку, падобранску службу или службу на граници;
- 3) лицу укрцаном на подморницу, рониоцу и поморском и речном дивезанту;
- 4) лицу које обавља дужност дивезанта у копненој војсци, противтерористе, полицајца у војној полицији специјалне намене и дужност у јединици за препадна дејства.

При утврђивању дужине годишњег одмора радна недеља рачуна се као пет радних дана.

Годишњи одмор се може користити у два дела.

Члан 100.

Војнику на служењу војног рока припада редовно одсуство у трајању од 15 дана за 12 месеци служења војног рока, односно један дан одсуства за сваки месец служења војног рока преко 12 месеци, не рачунајући време потребно за пут.

Студент војне академије, ученик средње војне школе и слушалац школе за резервне официре имају право на редовно одсуство по прописима о војним школама.

Члан 101.

Професионални војник има право на плаћено одсуство у трајању до седам радних дана у једној календарској години због приватних послова (приликом ступања у брак, приликом порођаја супруге, смрти члана уже породице и у другим сличним случајевима). То одсуство може се одобрити више пута, с тим што се време проведено на том одсуству у трајању преко седам радних дана у току једне календарске године рачуна у годишњи одмор, осим ако је одсуство одобрено због смрти члана уже породице.

У оправданим случајевима, због неопходног приватног посла, лицу из става 1. овог члана може се одобрити неплаћено одсуство до 30 дана у једној календарској години.

Лицу из става 1. овог члана које у вршењу службе обавља нарочито тешке и за здравље штетне послове припада годишње до 30 дана плаћеног одсуства за опоравак.

Војнику на служењу војног рока и професионалном војнику за нарочито залагање и успех у служби може се одобрити наградно одсуство до 30 дана у једној календарској години.

Члан 102.

Премештени професионални војник има право на одсуство до седам радних дана за пресељење и смештај у нови гарнизон, а ако пресељава породицу са којом живи у заједничком домаћинству - до 10 радних дана.

Лице из става 1. овог члана које је премештено и живи одвојено од породице има право на одсуство ради посеђивања породице у трајању од пет радних дана за свака три месеца проведена одвојено од породице.

Члан 103.

Ако је коришћење годишњег одмора, односно његовог дела започето крајем календарске године, наставља се без прекида и у наредној години.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, професионални војник који годишњи одмор није користио због потребе службе или из других оправданих разлога, може га користити и у наредној календарској години, али најдоцније до 30. јуна те године.

Начелник Генералштаба може, по одлуци председника Републике, због ванредних потреба службе, обуставити давање или прекинути коришћење годишњег одмора и одсуства војних лица.

Професионалном војнику који није искористио годишњи одмор због разлога из става 3. овог члана припада накнада плате и посебне накнаде за број дана неискоришћеног годишњег одмора.

Члан 104.

Жена професионални војник остварује право на породилско одсуство, скраћено радно време и друга права у вези са негом детета сагласно закону републике чланице на чијој територији се налази јединица, односно установа у којој је на служби.

Заштита професионалног војника (жена, омладине и инвалида), ако није уређена савезним законом, остварује се сагласно закону републике чланице на чијој

територији се налази јединица, односно установа у којој је професионални војник на служби.

Члан 105.

Начин коришћења годишњег одмора и одсуства уређује се прописом који доноси Савезна влада.

Члан 106.

Одредбе чл. 94. до 105. овог закона не примењују се за време ратног стања.

Глава X

ПРЕСТАНАК ПРОФЕСИОНАЛНЕ ВОЈНЕ СЛУЖБЕ

1. Разлози за престанак професионалне војне службе

Члан 107.

Професионалном официру, односно професионалном подофициру престаје служба:

- 1) ако се на основу оцене и мишљења надлежног органа здравствене службе утврди да је трајно неспособан за службу у Војсци;
- 2) ако неоправдано изостане са службе пет дана непрекидно или седам дана са прекидом у току 12 месеци;
- 3) ако је два пута узастопно неповољно оцењен;
- 4) ако му је изречена дисциплинска казна губитка службе у Војсци;
- 5) ако изгуби чин;
- 6) на његов захтев.

Професионалном официру, односно професионалном подофициру служба престаје кад наврши најмање 30 година стажа осигурања, ако то захтевају потребе службе.

Професионалном официру, односно професионалном подофициру престаје служба по потреби службе кад на располагању проведе шест месеци ако је испунио услове за старосну пензију (члан 242) или ако му се обезбеди једно од следећих права:

- 1) право на докуп стажа ако му недостаје до пет година пензијског стажа за остваривање права на старосно пензију;
- 2) право на једнократну новчану накнаду у висини од 24 месечне плате коју је остварио у последњем месецу пре престанка службе.

Професионалном официру, односно професионалном подофициру који има 40 година стажа осигурања престаје служба по сили закона кад наврши следеће године живота:

- 1) подофицир - 52 године;
- 2) официр до чина капетана I класе - 55 година;
- 3) официр у чину мајора до чина пуковника - 57 година;
- 4) официр у чину генерал-мајора - 58, генерал-потпуковника - 59 и генерал-пуковника и генерала армије - 60 година.

Професионални официр - истакнути стручњак коме треба да престане служба по одредбама става 4. овог члана може се, ако пристане, изузетно задржати у служби

до навршених 65 година живота, али не на руководећој функцији, ако у свом раду постиже резултате од изузетног значаја за одбрану земље.

Одлуку о задржавању у служби професионалног официра из става 5. овог члана доноси:

- 1) за професионалне официре у чину генерала - председник Републике;
- 2) за остале професионалне официре у Војсци - начелник Генералштаба, а у Савезном министарству за одбрану - савезни министар за одбрану.

Професионалном официру, односно професионалном подофициру који није навршио стаж осигурања из става 4. овог члана престаје служба по сили закона кад наврши 65 година живота.

Члан 108.

Професионалном војнику примљеном у службу у Војсци на одређено време служба престаје истеком уговореног рока.

Лицу из става 1. овог члана служба престаје и пре истека уговореног рока:

- 1) ако је на основу оцене и мишљења надлежног органа здравствене службе утврђено да је трајно неспособно за службу у Војсци или да је неспособно за дужност за коју је примљено у службу по уговору;
- 2) ако неоправдано изостане са службе пет радних дана непрекидно или седам радних дана са прекидима у току 12 месеци;
- 3) ако је два пута узастопно неповољно оцењено;
- 4) ако је правноснажно осуђено на безусловну казну затвора у трајању дужем од шест месеци;
- 5) ако му је изречена дисциплинска казна губитка службе у Војсци;
- 6) ако изгуби чин.

Лицу из става 1. овог члана служба у Војсци може престати и по споразуму.

Члан 109.

Здравствена способност, у смислу члана 107. став 1. тачка 1. и члана 108. став 2. тачка 1. овог закона, оцењује се на захтев професионалног војника или његовог претпостављеног старешине на положају команданта пука (самосталног батаљона), њему равног и вишег старешине.

Претпостављени старешина из става 1. овог члана дужан да упути на оцену способности за службу у Војсци лице које се непрекидно налазило на лечењу, односно боловању 12 месеци или са прекидима 16 месеци укупно за последње две године.

Члан 110.

Ако у случају престанка службе у Војсци на основу члана 107. став 1. тачка 4. и члана 108. став 2. тачка 5. овог закона у поновљеном поступку или по захтеву за заштиту законитости поступак буде обустављен, или ако лице буде ослобођено од оптужбе, или ако оптужба буде одбијена, али не због ненадлежности суда, или ако буде изречена казна блажа од казне губитка службе у Војсци, сматраће се да служба није ни престала.

Сматраће се да професионалном официру, односно професионалном подофициру служба у Војсци није престала и у случајевима из члана 207. став 1. тачка 2. овог закона, осим ако је казна губитак чина замењена казном губитка службе у Војсци.

2. Поступак за престанак професионалне војне службе

Члан 111.

Престанак за престанак службе према одредбама чл. 107. и 108. овог закона, осим престанка службе на захтев, покреће, по службеној дужности, старешина јединице, односно установе на положају команданта смосталног батаљона, њему равном и вишем положају.

Члан 112.

Предлог за престанак службе по члану 107. ст. 1, 2. и 3. и члану 108. став 2. овог закона доставља се старешини надлежном за доношење акта о престанку службе у року од осам дана од дана кад је настао разлог за престанак службе.

Предлог за престанак службе по члану 107. ст. 4, 5. и 7. и члану 108. став 1. овог закона доставља се надлежном старешини за доношење акта о престанку службе пет месеци пре наступања разлога за престанак службе.

Надлежни старешина је дужан да донесе акт о престанку службе у року од 30 дана од дана пријема предлога за престанак службе.

Акт о престанку службе на захтев професионалног војника мора бити донесен у року од два месеца од дана подношења захтева.

Члан 113.

Професионалном војнику за кога је донесен акт о престанку службе, служба у Војсци престаје разрешењем.

Лице за које је донесен акт о престанку службе разрешава се од службе даном предаје дужности.

Рок за разрешење од службе не може бити дужи од три месеца од дана достављања акта о престанку службе.

Изузетно од одредбе става 3. овог члана, рок за разрешење од службе лица коме престаје служба због тога што је изгубило чин (члан 107. став 1. тачка 5. и члан 108. став 2. тачка 6. овог закона) не може бити дужи од 30 дана.

Лице коме служба престаје истеком уговореног рока разрешава се од службе даном кад му истиче уговорени рок.

Члан 114.

Војном лицу које је било удаљено од дужности по члану 64. став 1. овог закона, коме служба престаје на основу члана 107. став 1. тач. 4. и 5. односно члана 108. став 2. тач. 5. и 6. овог закона, служба се рачуна до дана кад је пресуда, односно одлука о губитку чина постала извршна, а лицу које је самовољно напустило службу, служба у Војсци рачуна се до дана напуштања службе.

Војном лицу, осим лица из става 1. овог члана, служба у Војсци рачуна се до дана разрешења.

3. Посебна права лица по престанку професионалне војне службе

Члан 115.

Професионалном официру, односно професионалном подофициру коме престане служба у Војсци по одредбама члана 107. став 2. овог закона припада

пензија која за 30 година пензијског стажа износи 80% (мушкарац), односно 82,5% (жена) од пензијског основа. За сваку навршену годину пензијског стажа преко 30 година пензија се повећава за 0,5% од пензијског основа, с тим што може износити највише 85% од пензијског основа.

4. Престанак професионалне војне службе у ратном стању

Члан 116.

Одредбе чл. 107. до 114. овог закона не примењују се за време ратног стања.

Глава XI

СЛУЖБА ЦИВИЛНИХ ЛИЦА У ВОЈСЦИ

1. Пријем у службу

Члан 117.

Пријем цивилних лица у службу у Војсци врши се у оквиру радних места предвиђених за цивилна лица у Војсци.

Југословенски држављанин може бити примљен су службу у својству цивилног лица у Војсци на неодређено, односно на одређено време ако испуњава опште услове прописане савезним законом којим се уређују односи запослених у савезним органима управе и посебне услове које одреди начелник Генералштаба.

Цивилна лица могу се примати у службу у својству волонтера, на начин и под условима прописаним законом републике чланице на чијој се територији налази јединица, односно установа у којој се обавља волонтерски рад.

Члан 118.

Као посебан услов за пријем у службу у Војсци може се предвидети и пробни рад.

Пробни рад може трајати најмање један месец, а највише три месеца, осим за лица која први пут заснивају радни однос (приправници), за која пробни рад траје до годину дана.

Члан 119.

Пријем цивилних лица у служби у Војсци врши се:

- 1) оглашавањем слободних радних места;
- 2) без јавног оглашавања (непосредни пријем у службу).

Члан 120.

Оглашавање слободних радних места, као и поступак пријема у службу врши се на начин прописан законом републике чланице на чијој територији се налази јединица, односно установа у којој се врши попуна слободног радног места.

Члан 121.

Цивилна лица примају се у службу у Војсци непосредним пријемом ако то налажу посебни интереси Војске. Таква радна места утврђује начелник Генералштаба.

У службу у Војсци непосредно се примају и:

- 1) лица која су као стипендисти обавезна да заснују службу у Војсци;
- 2) лица запослена у другим државним органима која се преузимају на основу споразума, уз њихову сагласност;
- 3) лица која се примају у службу на одређено време за обављање сезонских послова, уз посредовање организације за запошљавање, али не дуже од девет месеци.

Члан 122.

Пријем цивилних лица у служби у Војсци на одређено време врши се:

- 1) кад се привремено повећа обим рада, али не дуже од девет месеци;
- 2) кад треба заменити привремено одсутно лице;
- 3) ради специјализације и стажирања здравственог радника у здравственој установи до завршетка специјализације, односно стажирања утврђених програмом на основу закона.

Цивилном лицу у Војсци на одређено време престаје служба даном окончања посла, истеком одређеног рока или даном повратка привремено одсутног лица на чије радно место је цивилно лице у Војсци примљено у службу на одређено време. Ако се не може унапред утврдити дан престанка службе, служба престаје осмог дана од дана наступања разлога за престанак службе.

Службом цивилног лица у Војсци на одређено време не сматра се обављање послова који су по својој природи привремени или повремени и не трају дуже од 30 дана у току једне календарске године.

Члан 123.

Под једнаким условима првенство при избору за пријем у службу има брачни друг професионалног војника и цивилног лица у Војсци погинулог вршећи службу у Војсци или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе и брачни друг професионалног војника и цивилног лица у Војсци премештеног из једног места у друго место службовања.

Члан 124.

Цивилно лице у Војсци може, изузетно под условима утврђеним законом, радити уз накнаду или награду ван јединице, односно установе или самостално обављати професионалну делатност само по одобрењу начелника Генералштаба, или старешине кога он овласти.

2. Распоређивање

Члан 125.

Цивилно лице у Војсци стиче права и преузима обавезе из службе у Војсци даном почетка рада.

Лице из става 1. овог члана распоређује се на радно место ради чије попуне је примљено у службу. То лице може у току рада да буде распоређено и на свако радно место које одговара његовој стручној спреми и занимању ако то захтевају потребе службе и ако такав распоред не захтева промену места у коме ради.

Цивилно лице у Војсци може бити распоређено на службу у друго место ван места службовања без његовог пристанка:

1) ако се јединица, односно установа у којој је на служби премешта у друго место или се расформира, а оно се не може поставити на одговарајуће радно место у месту службовања;

2) ако се због промена у размештају јединице, односно установе у којој је на служби распоређује у друго место, а такав распоред не захтева промену његовог места становања;

3) ако се укида радно место на којем је распоређено, а постоји могућност да се распореди на одговарајуће радно место у другом месту, ако такав распоред не захтева промену његовог места становања.

Пре доношења акта о распоређивању на друго радно место, цивилном лицу у Војсци ће се омогућити да се изјасни о предстојећем распореду.

Члан 126.

Цивилно лице у Војсци чије се радно место укида или се смањује број извршилаца на једном радном месту ставља се на располагање ако нема могућности да се постави на друго одговарајуће радно место.

На располагање се ставља и цивилно лице у Војсци за које надлежни орган утврди да је код њега дошло до смањења или губитка радне способности за рад на радном месту на које је постављено, а нема могућности да се распореди на одговарајуће радно место.

Док се налази на располагању, цивилно лице у Војсци обавља послове које му одреди надлежни старешина.

Јединица, односно установа је дужна да организацији за запошљавање у року од осам дана пријави цивилно лице у Војсци које је стављено на располагање.

Члан 127.

Цивилно лице у Војсци може бити, без његове сагласности, привремено упућено на рад у другу јединицу, односно установу у месту службовања или у другом месту ради обављања послова који одговарају његовој стручној спреми и занимању због повећаног обима посла, због замене одсутног радника и у другим случајевима кад то захтевају потребе службе, али најдуже до годину дана у току пет година. За то време остварује права, обавезе и одговорности из службе у јединици, односно установи из које је упућено на рад.

Одредба става 1. овог члана о привременом упућивању на рад у друго место не односи се на цивилно лице у Војсци које је запослено у јединици, односно установи чија делатност захтева да се послови радног места обављају ван седишта јединице, односно установе (теренски рад).

Члан 128.

Цивилно лице у Војсци може се у току рада, зависно од потреба службе и новчаних средстава која су за то одобрена, упутити на стручно усавршавање или оспособљавање за вршење других послова (преквалификација) по одлуци начелника Генералштаба, или старешине кога он овласти у Војсци, односно савезног министра за одбрану у војним јединицама или војним установама Савезног министарства за одбрану.

Цивилно лице у Војсци у току службе стиче звања према пропису којим се уређују односи запослених у савезним органима управе.

Члан 129.

Цивилном лицу у Војсци мирују права и обавезе који се стичу на раду и по основу рада, осим права и обавеза за које је законом друкчије одређено, ако одсуствује са службе због:

1) одласка на одслужење, односно дослужење војног рока;

2) упућивања на рад у иностранство у оквиру међународне техничке или просветно-културне сарадње, упућивање у дипломатска, конзуларна и друга представништва као и на стручно усавршавање и образовање у иностранству;

3) избора, односно именована на функцију у државном органу или другу функцију чије вршење захтева да му привремено престане служба у јединици, односно установи;

4) издржавања казне затвора у трајању до шест месеци.

Цивилно лице у Војсци коме мирују права и обавезе у смислу става 1. овог члана, има право да се у року од 30 дана од дана одслужења, односно дослужења војног рока, престанка рада у иностранству, престанка функције и повратка са издржавања казне затвора врати на службу у Војсци на исто или друго радно место које одговара његовој стручној спреми и занимању.

Права из ст. 1. и 2. овог члана има и цивилно лице у Војсци чији је брачни друг упућен на рад у иностранство у смислу става 1. тачка 2. овог члана, осим ако је упућен на стручно усавршавање и образовање у иностранству.

3. Одмори и одсуства

Члан 130.

Цивилно лице у Војсци има право на годишњи одмор у трајању од најмање 18, а највише 30 радних дана за годину дана службе.

Лице из става 1. овог члана које у календарској години нема годину дана службе, а у служби је најмање месец дана, има право на годишњи одмор сразмерно времену проведеном на служби.

Члан 131.

Годишњи одмор цивилних лица у Војсци која изводе наставу у војним школама користи се за време летњег школског распуста и може трајати најдуже колико и школски летњи распуст.

Кад се одреди да цивилно лице у Војсци које изводи наставу у војној школи и за време летњег распуста одржава курсеве за стручно усавршавање или обавља друге послове у вези са припремама за почетак школске године, време коришћења годишњег одмора одређује му се у складу са овим законом

4. Плате, накнаде и друга примања

Члан 132.

За дане, односно часове свога рада цивилно лице у Војсци прима плату.

Плата цивилних лица у Војсци одређује се према:

1) вредности посла који обавља на радном месту на које је распоређено, академском, наставно-научном или другом звању и оствареним резултатима рада(у даљем тексту: основна плата);

2) пензијском стажу (у даљем тексту: плата према стажу);

3) посебним условима рада у Војсци (у даљем тексту: војни додатак)

Члан 133.

Вредност посла који се обавља на радном месту предвиђеном за цивилно лице у Војсци утврђује се у поступку аналитичке процене на основу јединствених мерила (врста посла, сложеност посла, самосталност у раду, потребна врста и степен стручне спреме и потребно радно искуство), на начин који пропише савезни министар за одбрану.

Називе радних места предвиђених за цивилна лица у Војсци, њихово разврставање и групе радних места, зависно од вредности посла који се обавља на радном месту утврђује начелник Генералштаба у Војсци, а савезни министар за одбрану - у војним јединицама или војним установама Савезног министарства за одбрану.

Члан 134.

Плата према стажу одређује се цивилним лицима у Војсци као и радницима у савезним органима управе.

Члан 135.

Војни додатак припада цивилном лицу у Војсци због посебних услова под којима врши службу у Војсци, а нарочито због учешћа на војним вежбама, логоровањима, маневрима и узбунама, рада дужег од пуног радног времена (члан 96), вршења службе дежурства и других облика унутрашње службе, вршења службе у свим условима, као и због других ванредних ситуација проузрокованих потребама борбене готовости.

Војни додатак не може бити већи од 20% од основне плате.

Члан 136.

За часове ноћног рада, рада у дане празника који су законом одређени као нерадни дани и рада дужег од пуног радног времена, осим рада дужег од пуног радног времена из члана 96. овог закона, цивилном лицу у Војсци, поред плате, припада и увећање плате.

Члан 137.

Укупан износ средстава за плате цивилних лица у Војсци утврђује се тако да просечна основна плата не може бити мања од једног нити већа од четири износа нето зараде која служи као основ за утврђивање зарада запослених у републици чланици на чијој се територији налази седиште Савезног министарства за одбрану - према званичном податку објављеном у службеном гласилу те републике.

Ако су укупна средства за плате из става 1. овог члана веће од средстава која би се утврдила применом прописа који се односе на утврђивање средстава за исплату зарада запослених у републици чланици на чијој територији се налази седиште Савезног министарства за одбрану, Савезна влада може умањити до 20% износе средстава за плате утврђене према одредби става 1. овог члана.

Члан 138.

Цивилном лицу у Војсци припада накнада плате за време коришћења годишњег одмора, односно плаћеног одмора за дане одобреног плаћеног одсуства, стручног образовања и усавршавања на које је упућено по одлуци надлежног војног старешине и због других случајева одсуствовања са рада уз право на накнаду плате утврђених законом и другим прописима.

Накнада се одређује у висини плате која би му припадала на радном месту на које је распоређено.

Цивилно лице у Војсци које је привремено спречено за рад у смислу прописа о здравственом осигурању који важе за осигуранике - раднике у месту у коме ради, остварује за то време право на накнаду плате под условима и на начин утврђеним тим прописима.

Ако је прописом из става 3. овог члана регулисано да се за одређени период привремене спречености за рад накнада плате обезбеђује из средстава којима располаже Војска, висина те накнаде одређује се као и за запослене у савезним органима управе.

Члан 139.

Цивилном лицу у Војсци припада накнада путних и других трошкова, чију висину и услове прописује савезни министар за одбрану.

Члан 140.

Цивилном лицу у Војсци које је удаљено од дужности, ако за то време није распоређено на друго радно место, исплаћује се накнада плате у износу једне трећине, а ако издржава породицу - половине плате која би му припадала да није удаљено од дужности.

Цивилном лицу у Војсци које је удаљено од дужности, ако је за то време распоређено на друго радно место, основна плата за текући рад одређује се према пословима радног места на које је распоређено.

Ако наступе разлози из члана 66. овог закона због којих се сматра да цивилно лице у Војсци није било удаљено до дужности, припада му разлика до пуног износа плате за послове радног места са кога је удаљено.

За време издржавања казне затвора до шест месеци цивилном лицу у Војсци припада накнада плате у износу једне трећине, а ако издржава породицу - половине плате која би му припадала да није осуђено.

Члан 141.

Цивилно лице у Војсци права по основу здравственог осигурања и пензијског и инвалидског осигурања остварује по пропису републике чланице на чијој се територији налази јединица, односно установа у којој ради.

Заштита цивилног лица у Војсци (жена, омладине и инвалида), ако није уређена савезним законом, остварује се сагласно закону републике чланице на чијој се територији налази јединица, односно установа у којој ради.

5. Престанак службе цивилних лица у Војсци

Члан 142.

Цивилном лицу у Војсци служба престаје ако писмено изјави да жели да раскине радни однос.

Члан 143.

Цивилном лицу у Војсци престаје служба без његове сагласности:

1) ако на пробном раду не постигне одговарајуће резултате;

2) ако одбије да ради на радном месту на које је распоређено, односно привремено упућено у смислу члана 127. овог закона;

3) ако не пристане на распоређивање у друго место у случајевима прописаним чланом 125. став 3. овог закона;

4) ако се у року од годину дана од дана ступања у службу у Војсци утврди да је засновало службу противно одредбама овог закона;

5) ако је при заснивању радног односа прећутало или дало неистините податке значајне за обављање послова ради којих је примљено у службу;

6) ако је утврђено да нема способности за обављање послова радног места на које је распоређено, а не прихвати распоређивање на друго радно место или ако таквог радног места нема;

7) ако је неоправдано изостало са посла пет радних дана узастопно или седам радних дана са прекидима у току 12 месеци;

8) ако му је изречена дисциплинска казна отпуштања из службе у Војсци;

9) ако на располагању проведе годину дана.

Члан 144.

Цивилном лицу у Војсци које на располагању проведе једну годину престаје служба ако му се претходно није могло обезбедити једно од следећих права:

1) заснивање радног односа у другом предузећу, установи или државном органу на радном месту које одговара његовој стручној спреми;

2) стицање стручне оспособљености, доквалификације или преквалификације за рад у Војсци или заснивање радног односа у предузећу, установи, односно државном органу;

3) обезбеђивање једног од права из чл. 146. и 147. овог закона.

Цивилно лице у Војсци коме се није могло обезбедити једно од права из става 1. овог члана има право на новчану накнаду и друга права по прописима о запошљавању републике чланице на чијој територији је било у служби.

Цивилном лицу у Војсци које је инвалид рада не може престати служба по одредби члана 143. став 1. тачка 9. овог закона док не оствари право на пензију или једно од права из става 1. овог члана.

Члан 145.

Цивилном лицу у Војсци служба престаје по сили закона:

1) ако је начин прописан законом утврђено да је изгубило радну способност - даном достављања правноснажног решења о утврђивању губитка радне способности;

2) кад наврши 40 (мушкараца), односно 35 (жена) година пензијског стажа или 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања;

3) ако му је по правноснажној одлуци суда или другог органа забрањено да обавља послове свог радног места, а не може му се обезбедити друго радно место - даном достављања правноснажне одлуке;

4) ако због издржавања казне затвора мора бити одсутно са посла у трајању дужем од шест месеци - даном ступања на издржавање казне;

5) ако му је изречена мера безбедности, васпитна или заштитна мера у трајању дужем од шест месеци и због тога мора да буде одсутно са рада - даном почетка примене те мере.

Цивилно лице у Војсци - истакнути стручњак коме треба да престане служба по ставу 1. тачка 2. овог члана може се, ако пристане, изузетно задржати у служби до навршених 65 година живота ако у свом раду постиже резултате од изузетног значаја за одбрану земље. Одлуку о задржавању у служби доноси начелник Генералштаба за лице у Војсци, а савезни министар за одбрану - за лице у војним јединицама и војним установама Савезног министарства за одбрану.

Члан 146.

Цивилном лицу у Војсци служба може престати по потреби службе ако је испунило услове за старосну пензију у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању републике чланице на чијој територији ради или ако му се обезбеди једно од следећих права:

1) право на докуп стажа ако му недостаје до пет година пензијског стажа за остваривање права на старосну пензију;

2) право на једнократну накнаду у виду отпремнине, у висину од 24 плате које је остварило у последњем месецу пре престанка службе ако писмено изјави да жели да му престане служба и да тим средствима трајно решава своје радно ангажовање.

Члан 147.

Поред разлога за престанак службе по потреби службе према одредбама члана 146. овог закона служба у Војсци може престати и цивилном лицу у Војсци које је навршило 25 година пензијског стажа а не испуњава услове за старосну пензију.

Цивилном лицу у Војсци коме служба престаје по одредбама става 1. овог члана припада пензија која са навршених 25 година пензијског стажа износи 67,5% (мушкарац), односно 70%(жена) од пензијског основа, а за сваку навршену годину стажа преко 25 година пензијског стажа до навршених 30 година пензијског стажа увећава се за по 2,5% од пензијског основа. За сваку навршену годину пензијског стажа преко 30 година пензија се увећава за 0,5% од пензијског основа.

Члан 148.

Цивилно лице у Војсци коме служба престаје на захтев, без његове сагласности или по потреби службе, изузев лица које остварује право на пензију и лица из члана 145. став 1. тач. 1, 3. 4. и 5. овог закона, има дужност и право да остане на раду од 30 дана од три месеца (отказни рок). О дужини отказног рока одлучује надлежни старешина.

Цивилном лицу у Војсци коме служба престаје због испуњења услова за пензију, решење о престанку службе доставља се тако да му служба престаје даном испуњења услова за стицање права на пензију.

6. Посебне одредбе

Члан 149.

На цивилна лица у Војсци примењују се следеће одредбе овог закона које се односе на војна лица:

1) о путовању у иностранство, о примању страног одликовања и учлањењу у страну удружење (чл. 33. и 34.);

2) о забрани страначког и синдикалног организовања и права на штрајк (члан 36);

- 3) о извршавању наређења и обавези чувања тајне (чл. 37. и 38);
- 4) о одликовањима (чл. 50. и 51);
- 5) о продуженом осигурању (члан 59);
- 6) о удаљењу од дужности (чл. 64. до 66);
- 7) о посебном делу плате (члан 71. став 4);
- 8) о плати за време рада и стипендији за време школовања или усавршавања у иностранству (чл. 79. став 3. чл. 80. и 81);
- 9) о додељивању признања у виду новчане награде (члан 82);
- 10) о регресу за годишњи одмор и отпремнини (члан 83);
- 11) о неприпадању накнада плате за часове, односно дане у којима је неоправдано изостало са службе (члан 88);
- 12) о радном времену (чл. 94. до 98);
- 13) о одморима и одсуствима (члан 99. став 1. тачка 3. и ст. 2. до 4. и чл. 101. до 106);
- 14) о дисциплинској одговорности војних лица (чл. 159. до 163, чл. 166. до 168, чл. 170. и 171, чл. 174. и 175. и чл. 177. до 184), с тим што се цивилним лицима у Војсци за дисциплинске преступе могу изрицати следеће дисциплинске казне: укор, строги укор, распоред на друго радно место које одговара стручној спреми цивилног лица, смањење месечне плате за 10% до 20% у трајању од једног месеца до 12 месеци или отпуштање из службе у Војсци и што се одредбе члана 169. овог закона сходно примењују и на цивилно лице коме је престала служба због казне отпуштања из службе у Војсци;
- 15) о одговорности за привредне преступе (члан 191);
- 16) о материјалној одговорности (чл. 192. до 197);
- 17) о заштитним мерама (чл. 198. до 203);
- 18) о једнократној новчаној помоћи и другим правима у вези са оштећењем организма или смрћу војног лица (чл. 231. до 236).

Члан 150.

Савезна влада доноси прописе о спровођењу одредаба овог закона које се односе на цивилна лица у Војсци, и то о: попуни; пријему у службу; распоређивању; стављању на располагање; стицању звања; одморима и одсуствима; плати; оцењивању резултата рада; стручном усавршавању и образовању; заштити на раду и престанку службе.

Глава XII НАДЛЕЖНОСТ ЗА РЕШАВАЊЕ О ОДНОСИМА У СЛУЖБИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ДРУГИХ АКАТА

Члан 151.

Председник Републике:

- 1) унапређује у почетне чинове професионалне и резервне официре;
- 2) унапређује официре у чин генерала-мајора и виши чин;
- 3) решава о премештајима, стањима у служби, пријему у професионалну војну службу и престанку службе генерала;
- 4) поставља официре чина пуковника на дужност за коју је формацијом утврђен чин генерала.

Члан 152.

- Начелник Генералштаба и старешине јединица, односно установа које од одреди:
- 1) унапређују у почетни чин професионалног подофицира;
 - 2) унапређују у професионалне и резервне подофицире и официре закључно са чином пуковника;
 - 3) решавају о пријему у службу у Војсци резервних подофицира и резервних официра закључно са чином пуковника;
 - 4) постављају и премештају професионалне подофицире и официре закључно са чином пуковника и решавају о служби тих лица;
 - 5) решавају о распоређивању професионалних припадника Војске на дужност ван Војске, с тим што се распоређивање у Савезно министарство за одбрану врши по захтеву или уз сагласност савезног министра за одбрану, односно старешине кога он овласти;
 - 6) решавају о престанку службе у Војсци професионалних подофицира и официра закључно са чином пуковника;
 - 7) решавају о пријему у службу, постављењу, одређивању плате, престанку службе у Војсци и другим односима у служби цивилних лица у Војсци.

Члан 153.

Ако о разрешењу од службе у Војсци лица за које је доносен акт о престанку службе доноси претпостављени старешина на положају команданта пука или на вишем положају.

Члан 154.

Акт о унапређењу, премештају и постављењу професионалних официра и професионалних подофицира не образлажу се. Разлози се морају навести само ако се одбија захтев за редовно унапређење.

Жалба професионалног припадника Војске против аката о постављењу и премештају, стављању на располагање и удаљењу од дужности не задржава њихово извршење.

Против аката о постављењу и премештају професионалних војника и аката о ванредном унапређењу не може се водити управни спор.

Члан 155.

Акти о односима у служби војних лица и цивилних лица у Војсци који садрже поверљиве податке саопштавају се тим лицима уз потпис. Дан саопштења сматра се даном достављања у смислу прописа којима се уређује управни поступак.

Члан 156.

Ако законом или прописом донесеним на основу закона није одређена надлежност другог органа, за решавање о управним стварима у првом степену стварно је надлежан старешина јединице, односно установе на положају команданта самосталног батаљона (дивизиона) и команданта пука - бригаде или старешина јединице, односно установе њима равнор или вишег положаја за који је формацијом предвиђен чин потпуковника или виши чин.

О жалби против решења старешине из става 1. овог члана решава старешина јединице, односно установе непосредно претпостављен старешини који је донео првостепено решење.

Члан 157.

За доношење решења у управном поступку месно је надлежан старешина јединице, односно установе у којој се лице о чијем се праву, односно обавези решава налази у служби.

Ако се решава о праву, односно обавези старешине јединице, односно установе из става 1. овог члана или ако тај старешина по закону треба да буде изузет од решавања из других разлога, за доношење решења месно је надлежан старешина јединице, односно установе који му је непосредно претпостављен.

Члан 158.

Овлашћења из члана 152. став 1. тач. 2, 4. 6. и 7. и члана 153. овог закона за решавање о односима у служби професионалних војника и цивилних лица распоређених у Савезно министарство за одбрану и јединице и установе које су њему потчињене врши савезни министар за одбрану, односно старешине које он овласти.

Одредбе чл. 156. и 157. овог закона односе се и на старешине организацијских јединица Савезног министарства за одбрану и на јединице и установе којесу њему потчињене.

Глава XIII ОДГОВОРНОСТ ВОЈНИХ ЛИЦА

1. Дисциплинска одговорност

1) Основне одредбе

Члан 159.

Војно лице које у вршењу службе или у вези са вршењем службе повреди војну дисциплину одговара за дисциплинску грешку или дисциплински преступ.

Дисциплинска грешка је лакша повреда војне дисциплине.

Дисциплински преступ је тежа повреда војне дисциплине.

Члан 160.

Повредом војне дисциплине сматра се поступање војног лица које је противно обавези вршења војне дужности установљеној законом, правилима службе и другим прописима, наређењима и другим актима надлежних старешина која се тичу службе, а нарочито:

1) неизвршење или одбијање извршења наређења, повреда ауторитета претпостављеног и старијег, као и несавесно и немарно вршење службе или обавезе у служби;

2) неоправдано изостајање или самовољно удаљавање из јединице или установе, односно са службе;

3) повреда државне, војне, службене или пословне тајне и недовољна будност у чувању војних списа или података;

4) злоупотреба службеног положаја или прекорачење службеног овлашћења;

5) подношење нетачних извештаја, прикривање или уништење службене исправе, књиге или списа, фалсификовање службених исправа или употреба фалсификованих исправа;

6) непредузимање потребних мера за чување живота и здравља поверених људи,

за осигурање или одржаввање у исправном стању објеката, предмета и средстава који служе борбеној готовости и за уредно снабдевање јединице, односно установе;

7) немаран однос према повереној имовини и присвајање или наносење штете војној или другој имовини;

8) давање негативних података или докумената који су од утицаја на пријем у службу или напредовање;

9) поступак којим се вређа достојанство потчињених или млађих или крше права која им по закону припадају;

10) поступак у служби који је противан војном реду или представља повреду прописа;

11) свака друга радња или пропуштање радње која омета или онемогућава правилно и брзо функционисање службе.

Члан 161.

Повредом војне дисциплине, у смислу овог закона, сматра се и свако поступање војног лица ван службе које је неспојиво са дужношћу војног лица, а нарочито:

1) извршење кривичног дела за које је прописана безусловна казна затвора од најмање шест месеци;

2) испољавање националне, расне или верске нетрпељивости и иступање против Уставом СРЈ утврђеног поретка или против мера одбране и безбедности земље;

3) тежа повреда јавног морала;

4) извршење прекршаја о коме по овом закону решава належни војни орган;

5) свако друго поступање противно прописима којима се штети угледу Војске.

Члан 162.

Дисциплинској одговорности подлежу:

1) професионални војници - до разрешења од службе;

2) студенти војних академија, ученици средњих војних школа и слушаоци школа за резервне официре - од дана ступања у војну школу;

3) војници - за време служења војног рока;

4) регрути - од тренутка јављања у месту прикупљања (на зборном месту) означеном у општем или појединачном позиву или ратном распореду;

5) лица у резервном саставу - од тренутка ступања у јединицу, односно установу, ако се јављају непосредно, односно од тренутка јављања у месту прикупљања (на зборном месту) означеном у општем или појединачном позиву или ратном распореду до отпуштања из јединице, односно установе.

Члан 163.

За дисциплинске грешке могу се изрећи следеће дисциплинске мере:

1) укор;

2) строги укор;

3) војнички притвор до 20 дана;

4) губитак чина који је стекао војник, студент војне академије и слушалац школе за резервне официре;

5) смањење плате од 5% до 10% у трајању до два месеца.

Дисциплинске мере из става 1. овог члана не изричу се ученицима срдњих војних школа. Према њима се примењују васпитно-поправне мере прописане савезним законом којим се уређује војно школство. Васпитно-поправна мера искључења из

школе, која буде примењена према ученику средње војне школе, повлачи губитак чина који је стекао тај ученик.

Дисциплинска мера војнички притвор може се изрећи само војницима, војницима у резерви за време службе у Војсци, студентима војних академија и слушаоцима школа за резервне официре.

Дисциплинска мера војнички притвор не може се изрећи лицу које у време извршења дисциплинске повреде није навршило 18 година живота.

Члан 164.

За дисциплинске преступе могу се изрећи следеће дисциплинске казне:

- 1) заустављање у напредовању у трајању од шест месеци до три године;
- 2) смањење плате за 10% до 20% у трајању од једног месеца до 12 месеци;
- 3) затвор до 20 дана;
- 4) смењивање са дужности војног старешине са забраном поновног постављења на ту дужност у трајању од једне до три године;
- 5) губитак службе професионалног војника;
- 6) губитак чина.

Заустављање у напредовању рачуна се од дана кад је пресуда постала правоснажна. То време се кажњеном не рачуна за напредовање у чину.

Губитак чина повлачи и губитак службе професионалног војника.

Члан 165.

При расправљању о одговорности војника, војника у резерви, студента војне академије, ученика средње војне школе или слушаоца школе за резервне официре због дела које се, према одредбама кривичног закона, може расправити у дисциплинском поступку, као и при расправљању о њиховој одговорности за прекршај кад се у прекршајном поступку предмет уступи војном старешини, учиниоцу, осим лица које у време извршења дела, односно прекршаја није навршило 18 година живота, може се изрећи дисциплинска казна затвора до 60 дана ако ниједна од дисциплинских мера која би му се могла изрећи по члану 163. овог закона не би одговарала тежини повреде или степену његове одговорности.

При расправљању о одговорности професионалних војника због дела које се, према одредбама кривичног закона, може расправити у дисциплинском поступку, као и при расправљању о њиховој одговорности за прекршај, кад се у прекршајном поступку предмет уступи војном старешини, учиниоцу се може изрећи дисциплинска казна затвора до 60 дана ако ниједна од дисциплинских мера која би му се могла изрећи по члану 163. овог закона или ниједна од дисциплинских казни која би му се могла изрећи по члану 164. овог закона не би одговарала тежини повреде или степену његове одговорности.

Члан 166.

Покретање и вођење поступка због дисциплинске грешке застарела за три месеца од дана кад је грешка учињена.

Покретање поступка због дисциплинског преступа застарела за шест месеци од дана кад је претпостављени старешина сазнао да је дисциплински преступ учињен, али се поступак не може покренути ни водити ако је од дана кад је дисциплински преступ учињен протекао рок од две године.

Застарелост покретања и вођења поступка због дисциплинског преступа који представља и кривично дело наступа кад и застарелост гоњења због кривичног дела. Ако је кривични поступак окончан због тога што дело представља незнатну друштвену опасност због малог значаја и због незнатности или одсутности штетних последица дела, застарелост покретања и вођења поступка због дисциплинског преступа наступа за једну годину од дана кад је кривични поступак правоснажном одлуком окончан, али се поступак због дисциплинског преступа не може покренути и водити после наступања застарелости кривичног гоњења.

Члан 167.

Застарелост извршења дисциплинске мере наступа по истеку 30 дана од дана кад је дисциплинска мера изречена, а застарелост извршења дисциплинске казне - кад протекне три месеца од дана кад је одлука о дисциплинској казни постала правоснажна.

Застарелост извршења дисциплинске казне прекида се сваком радњом надлежног органа управљеном на извршење дисциплинске казне.

Застарелост извршења дисциплинске казне наступа у сваком случају кад протекне двапут онолико времена колико је прописано у ставу 1. овог члана.

Члан 168.

Председник Републике може, на предлог начелника Генералштаба, смањити, ублажити или опростити сваку дисциплинску меру и казну.

Члан 169.

За лице коме је престала професионална војна служба због казне губитка чина или губитка службе, ублажење или опроштај казне има следеће последице:

- 1) лицу коме је казна губитка чина ублажена на казну губитка службе враћа се ранији чин, а лице коме је казна губитка чина ублажена на казну блажу од казне губитка службе или му је казна губитка чина опрштена, враћа се, на његов захтев, у професионалну војну службу и у чин који је имало;
- 2) лице коме је казна губитка службе ублажена или опрштена враћа се, на његов захтев, у професионалну војну службу.

Захтев за враћање у професионалну војну службу из става 1. овог члана може се поднети у року од три месеца од дана саопштења акта о ублажењу, односно опроштају казне.

Сматраће се да је лице из става 1. овог члана враћено у професионалну војну службу од дана кад поново ступи у службу.

Члан 170.

Лицу коме је изречена дисциплинска мера а које у року од годину дана од дана издржане или застареле дисциплинске мере не учини никакву дисциплинску повреду или теже дело и лицу коме је дисциплинска мера опрштена, брише се дисциплинска мера из евиденције и сматра се да му није изречена.

Лицу које је кажњено за дисциплински преступ, осим казнама из члана 164. став 1. тач. 5. и 6. овог закона, као и лицу коме је изречена дисциплинска казна из члана 165. став 2. овог закона, које у року од две године од дана издржане или застареле казне не учини никакву дисциплинску повреду или теже дело и лицу коме

је дисциплинска казна опрштена, брише се казна из евиденције и сматра се да није кажњено.

Брисање дисциплинске мере, односно казне по ст. 1. и 2. овог члана врши се по службеној дужности.

Брисањем дисциплинске мере, односно казне не дира се у последице које је та мера, односно казна изазвала до дана испуњења услова за брисање, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 171.

За једну или више дисциплинских повреда које се расправљају истовремено, изриче се само једна дисциплинска мера, односно казна.

Војном лицу не може за исту дисциплинску повреду бити изречена дисциплинска мера за дисциплинску грешку и дисциплинска казна за дисциплински преступ.

Ако се у поступку расправљања дисциплинског престапа утврди да радња окривљеног представља дисциплинску грешку, изрећи ће му се дисциплинска мера.

Члан 172.

Дисциплински преступи студената војних академија, ученика средњих војних школа, слушалаца школа за резервне офицере, војника, регрута војника у резерви, кад су на војној вежби, расправљају се по прописима који важе за дисциплинске грешке.

Члан 173.

Правилном о војној дисциплини, које доноси председник Републике, прописује се поступак и надлежност за расправљање о дисциплинским повредама, изрицању дисциплинских мера и казни, њиховом извршењу и евиденцији, као и организацији, саставу и раду војних дисциплинских судова и органа надлежних за расправљање престапа резервних офицера и резервних подофицира учињених ван службе.

2) Надлежност и поступак за расправљање одговорности за дисциплинске грешке

Члан 174.

Дисциплинска мера може се изрећи пошто се учинилац саслуша и прибаве други докази за утврђивање дисциплинске повреде и одговорности учиниоца.

Дисциплинске мере се изричу у поступку који се води по одредбама савезног закона којим се уређује управни поступак, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 175.

Против одлуке о изреченој дисциплинској мери, односно казни затвора по одредби члана 165. став 1. овог закона, лице коме је мера, односно казна затвора изречена може изјавити жалбу у року од три дана од дана саопштења одлуке.

Жалба не задржава извршење дисциплинске мере, осим ако је изјављена против одлуке којом је изречена дисциплинска мера војничког притвора и губитка чина који је стекао војник, студент војне академије, ученик средње војне школе или слушалац школе за резервне офицере.

По жалби решава старешина непосредно претпостављен старешини који је изрекао дисциплинску меру, односно казну затвора.

Против другостепене одлуке старешине, као и против првостепене одлуке против које се не може изјавити жалба не може се водити управни спор.

Члан 176.

Изузетно од одредбе члана 175. став 2. овог закона, старешина на положају командира чете или на вишем положају може наредити да војник, односно војник у резерви коме је изречена дисциплинска мера војничког притвора и који теже нарушава ред у јединици, односно установи почне да издржава ту меру пре него што надлежни старешина одлучи о жалби против изречене мере.

3) Надлежност и поступак за расправљање о одговорности за дисциплинске преступе

Члан 177.

За суђење због дисциплинских престапа надлежни су војни дисциплински судови.

Војни дисциплински судови су:

- 1) првостепени војни дисциплински судови;
- 2) Виши војни дисциплински суд.

Члан 178.

Првостепени војни дисциплински судови оснивају се при Генералштабу и командама армија, ратног ваздухопловства и противваздушне одбране и ратне морнарице.

Виши војни дисциплински суд је при Генералштабу.

Члан 179.

Војни дисциплински судови састоје се од председника, потребног броја судија и секретара.

Секретар суда помаже председнику суда, односно председнику већа у припремању и вођењу претреса и врши друге стручне послове које му одреди председник суда. Секретар суда мора бити дипломирани правник.

При војном дисциплинском суду постоји војни дисциплински тужилац и потребан број његових заменика.

Председнике, судије, војне дисциплинске тужиоце и њихове заменике и секретаре војних дисциплинских судова именује начелник Генералштаба, на две године.

Члан 180.

Поступак за расправљање о дисциплинском преступу покреће решењем о извиђају старешина на положају команданта пука, равном или вишем положају.

По завршеном извиђају, старешина који је покренуо поступак може, зависно од резултата извиђаја, обуставити поступак, учиниоцу изрећи дисциплинску меру или предмет доставити старешини надлежном за стављање учиниоца дисциплинског престапа под војни дисциплински суд.

Овлашћење из става 2. овог члана има и сваки претпостављени старешина оног старешине који је покренуо поступак.

Члан 181.

За стављање учиниоца дисциплинског престапа под војни дисциплински суд надлежни су:

1) у Савезном министарству за одбрану - савезни министар за одбрану и старешине, организацијских јединица које су њему непосредно потчињене;

2) у Војсци - командант армије, односно старешина њему равнот или вишег положаја.

Ако старешина надлежан за стављање под војни дисциплински суд нађе да је извршен дисциплински преступ, доноси решење којим извршиоца ставља под војни дисциплински суд и то решење, са списима, доставља надлежном војном дисциплинском тужиоцу ради подношења отпушке.

Члан 182.

Војни дисциплински судови суде у већу од три судије, од којих је један председник већа.

Војни дисциплински судови доносе одлуке у облику пресуде или решења.

У поступку пред војним дисциплинским судом окривљени има право да узме браниоца. Бранилац окривљеног може бити адвокат или професионални војник који је дипломирани правник.

Члан 183.

Против одлуке војног дисциплинског суда може се изјавити жалба Вишем војном дисциплинском суду, у року од осам дана од дана достављања одлуке.

Жалбу могу изјавити војни дисциплински тужилац, окривљени и његов бранилац, осим ако се томе окривљени изричито противи.

Жалба одлаже извршење пресуде.

Одлуку о жалби Виши војни дисциплински суд доноси у седници већа.

Виши војни дисциплински суд не може одржати претрес.

Члан 184.

Извршење казни због дисциплинских пресуда наређује надлежни војни старешина одређен прописом из члана 173. овог закона.

Ако овим законом није друкчије одређено, поступак због дисциплинског престапа спроводи се према одредбама савезног закона којим се уређује кривични поступак.

4) Одговорност резервних официра и резервних подофицира

Члан 185.

Резервни официри и резервни подофицири који ван војне службе учине преступе којима се штети угледу или грубо занемарује дужност резервног официра и резервног подофицира бришу се из евиденције резервних официра и резервних подофицира Војске.

Брисање из евиденције врши се на основу акта којим се утврђује да је учињен преступ из става 1. овог члана, који доноси орган одређен прописом из члана 173. овог закона.

Члан 186.

Преступима из члана 185. овог закона сматрају се нарочито:

1) извршење кривичног дела за које је прописана безусловна казна затвора од најмање шест месеци;

2) испољавање националне, расне или верске нетрпељивости;

3) тежа повреда јавног морала;

4) бекство из земље или останак у иностранству без дозволе надлежних органа;

5) грубо занемаривање дужности и обавеза резервних официра или резервних подофицира;

6) извршење прекршаја о којем по овом закону решава надлежни војни орган;

7) свако друго поступање противно прописима којима се штети угледу војног старешине.

2. Одговорност за прекршаје

Члан 187.

Војно лице које учини прекршај на месту који је под контролом војних органа одговара по одредбама овог закона о дисциплинској одговорности.

Члан 188.

Ако постоје услови за задржавање и привођење војног лица прописани законом, задржавање, односно привођење тог лица извршиће најближа војна команда.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, у хитним случајевима, ако је војна команда удаљена, задржавање, односно привођење војног лица може извршити и други овлашћени орган, који ће војно лице одмах упутити најближој јединици, односно установи.

Члан 189.

О покретању прекршајног поступка против војног лица орган надлежан за вођење прекршајног поступка обавестиће јединицу, односно установу којој оно припада.

Ако орган надлежан за вођење прекршајног поступка нађе да би војном лицу за прекршај учињен у том својству требало изрећи казну затвора, уступиће предмет старешини јединице, односно установе којој то лице припада.

Ако је у случају из става 2. овог члана прекршај учинио војник, војник у резерви, студент војне академије, ученик средње војне школе или слушалац школе за резервне официре, о прекршају решава претпостављени старешина који је прописима о дисциплинској одговорности војних лица овлашћен да изрекне сваку дисциплинску меру. Ако је прекршај учинио подофицир или официр, о прекршају решава војни дисциплински суд.

Претпостављени старешина и војни дисциплински суд решавају о прекршају из става 2. овог члана по прописима о дисциплинској одговорности војних лица.

Члан 190.

Казна затвора изречена за прекршај који је кажњени учинио пре ступања у Војску неће се извршити за време док је на служењу војног рока или на војној вежби. Ако је кажњени у професионалној војној служби, казну затвора изречену за прекршај који је учинио пре ступања у ту службу извршиће војни орган надлежан за извршење дисциплинске казне затвора.

Новчана казна изречена за прекршај који је кажњени учинио пре ступања у Војску не замењује се казном затвора и не извршава се за време док се кажњени налази на служењу војног рока или на војној вежби.

Новчана казна изречена за прекршај професионалном војнику не замењује се казном затвора него се наплаћује принудним путем, ако професионални војник не плати новчану казну у року који је одређен правноснажним решењем о прекршају.

Казне које су правноснажно изречене војницима и лицима у резервном саставу због прекршаја које учине за време службе у Војсци не могу се извршити док се они налазе на служби у Војсци, осим дисциплинске мере, односно казне коју је изрекао надлежни орган у Војсци.

3. Одговорност за привредне преступе

Члан 191.

Професионални војник који је у својству одговорног лица у јединици, односно установи учинио привредни преступ одговара за тај преступ по одредбама овог закона о одговорности за дисциплинске преступе.

За привредни преступ из става 1. овог члана војни дисциплински суд може професионалном војнику изрећи неку од дисциплинских казни прописаних овим законом за дисциплинске преступе или новчану казну прописану за привредни преступ који је то лице учинило.

4. Материјална одговорност

Члан 192.

Обавеза војног лица да накнади штету коју је у вези са вршењем службе учинило држави - СРЈ и одговорност државе за штете које војна лица учине у вези са вршењем службе утврђују се по општим прописима о накнади штете, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 193.

Поступак за накнаду штете коју учини војно лице (директна штета), ако војно лице не пристане да штету накнади у износу и на начин који су утврђени у позиву и предлогу надлежног старешине датом на основу извештаја и предлога комисије коју одреди тај старешина, покреће се и води пред надлежним војним судом.

Ако на основу извештаја комисије надлежни старешина утврди да штета није учињена намерно и да постоје оправдани разлози због којих би учиниоца штете требало делимично или у целини ослободити обавезе накнаде штете, одлучиће о томе својим закључком. У том случају учиниоца ће позвати да накнади само преостали део штете.

Члан 194.

О захтеву оштећеног да му држава накнади штету одлучује по тужби надлежни суд.

Оштећени, пре него што против државе поднесе тужбу, дужан је да надлежном војном правобранилаштву постави захтев за обештећење ван спора.

Ако захтев не буде усвојен у целини или се о њему не донесе одлука у року од три месеца од дана подношења, оштећени може подићи тужбу код надлежног суда.

Члан 195.

О подношењу захтева и о покретању спора против државе од стране оштећеног ради накнаде штете, војни правобранилац дужан је да обавести лице коме се приписује одговорност за штету.

Држава има право да од војног лица тражи накнаду износа исплаћеног трећим лицима за штету коју у вези са вршењем службе учини тим лицима само ако је штету учинило намерно или из крајње непажње. Захтев државе да од војног лица тражи ту накнаду застарева у року од шест месеци од дана исплате.

Под условима из става 2. овог члана, држав има право да од војног лица тражи да накнађује будуће износе које је она дужна да периодично исплаћује на основу правноснажне судске одлуке.

Члан 196.

Савезни министар за одбрану одређује које ће старешине и до ког износа бити овлашћене да одлучују о накнади штете и о ослобађању од обавезе накнаде штете.

Члан 197.

Ако штета није наплаћена за време од пет година од дана кад је наплата почела, може се одустати од даље наплате.

Решење о одустајању од наплате штете доноси савезни министар за одбрану или старешина кога он овласти.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана односе се и на наплату износа исплаћеног трећим лицима у смислу члана 195. ст. 2. и 3. овог закона по правноснажној одлуци надлежног војног суда.

5. Заштитне мере

Члан 198.

Војном летачу, ваздухопловнотехничком особљу које ради на ваздухопловима, војномпадобранцу, војномрониоцу, војномособљу поморства и морнаричког техничког особљу које врши дужности на броду и другом пловном средству, возачу војног моторног возила, као и другом војном лицу које ради на пословима опасним по живот или имовину или штетним за здравље, које повреди правила службе коју врши и на тај начин угрози безбедност људи или имовине, могу се изрећи заштитне мере одређене овим законом.

Члан 199.

Заштитне мере су:

- 1) забрана самосталног вршења одређене дужности у трајању до шест месеци;
- 2) забрана вршења одређене дужности у трајању до шест месеци;
- 3) распоред на другу дужност у трајању до једне године (превођење на нижу категорију ваздухоплова, искрцавање са брода, превођење на нижу категорију послова, распоред на друго радно место на коме се служба не врши под условима из члана 198. овог закона и сл.);

4) привремено одузимање возачке дозволе.

Члан 200.

За време трајања заштитне мере забране самосталног вршења одређене дужности, војно лице може вршити дужност на коју је постављено само под непосредном контролом надлежног старешине.

За време трајања заштитне мере забране вршења одређене дужности, војно лице врши послове које му одреди претпостављени старешина.

За време трајања заштитне мере распореда на другу дужност, војно лице врши дужност на коју је распоређено.

За време трајања заштитне мере, војно лице се стручно оспособљава за дужност на којој се налазило до изрицања заштитне мере.

Члан 201.

Војном лицу коме је изречена заштитна мера забране вршења одређене дужности или распореда да другу дужност припадају права која су везана за послове, односно дужност коју врши.

Члан 202.

Заштитна мера привременог одузимања возачке дозволе изрећи ће се војном лицу под условима под којима се, према закону којим се уређује безбедност саобраћаја на путевима, привремено одузима возачка дозвола и искључује возач из саобраћаја, ако контролу саобраћаја врше надлежни војни органи.

Заштитне мере које се по овом закону могу изрећи војном лицу изричу старешине јединица, односно установа које одреди у Војсци начелник Генералштаба, а у Савезном министарству за одбрану савезни министар за одбрану.

Члан 203.

У поступку за изрицање заштитних мера, за њихово ублажење и смањење, за застарелост предузимања тих мера, као и у поступку по жалби, сходно се примењују одредбе овог закона о одговорности за дисциплинске грешке, с тим што се против другостепене одлуке, односно првостепене одлуке против које се не може изјавити жалба, а којом је изречена заштитна мера, може покренути управни спор пред Врховним војним судом у року од 30 дана од дана достављања одлуке.

Ако нађе да су престали разлози због којих је изречена заштитна мера из члана 199. тач. 1. до 3. овог закона, надлежни старешина ће обуставити даље извршење заштитне мере.

6. Одговорност за време ратног стања

Члан 204.

Одговорност војних лица за повреде војне дисциплине за време ратног стања расправља се на најхитнији могући начин, без обзира на рокове прописане одредбама овог закона.

За време ратног стања се, по правилу, не изричу дисциплинске мере, односно дисциплинске казне чије извршење, с обзиром на услове и околности под којима треба да буду спроведене, није целисходно или није могуће.

Председник Републике може прописати друге дисциплинске мере, односно дисциплинске казне које ће се за време ратног стања изрицати војним лицима или да се не примењују поједине од дисциплинских мера, односно дисциплинских казни прописаних овим законом, друкчији поступак и надлежност за расправљање одговорности војних лица због повреда војне дисциплине и друкчију организацију и рад војних дисциплинских судова.

Члан 205.

Одредбе овог закона о одговорности војних лица за прекршаје (чл. 187. до 190) и за привредне преступе (члана 191) не примењују се за време ратног стања.

Прекршаји, односно привредни преступи које војна лица учине за време ратног стања расправљају се по прописима којима је уређена дисциплинска одговорност војних лица за време ратног стања.

Члан 206.

Одредбе овог закона о материјалној одговорности војних лица (чл. 192. до 197) не примењују се за време ратног стања.

Одговорност војних лица за штету коју она у вези са вршењем службе учине намерно за време ратног стања расправља се као повреда војне дисциплине, по прописима којима је уређена дисциплинска одговорност војних лица за време ратног стања. У дисциплинском поступку војно лице може бити обавезано и да накнади ту штету.

За штету учињену из крајње непажње за време ратног стања војна лица могу одговарати само ако околности под којима је штета проузрокована, врста и намена ствари на којој је штета причињена, висина настале штете или лична својства учиниоца захтевају да се одговорност учиниоца расправи у дисциплинском поступку.

За штету насталу за време ратног стања на имовини која им је поверена на чување, рачунопологачи и руковаоци материјалних средстава одговарају по одредбама става 2. овог члана.

Старешине које су по прописима којима је уређена дисциплинска одговорност војних лица за време ратног стања овлашћене да смање, ублаже или опросте дисциплинску казну, могу за време ратног стања учиниоца штете у потпуности или делимично ослободити од обавезе накнаде штете или му опростити штету коју је обавезан да накнади по одредбама става 2, односно става 4. овог члана.

Глава XIV ГУБИТАК ЧИНА

Члан 207.

Професионални војник и лице у резервном саставу Војске губи чин:

- 1) ако му престане југословенско држављанство;
 - 2) ако је дисциплинском казном кажњено губитком чина, односно брисано из евиденције резервних официра и резервних подофицира;
 - 3) ако је правноснажном пресудом осуђено на казну затвора дужу од две године.
- Лице које изгуби чин губи сва права која су везана за чин.

Члан 208.

Лицу које је изгубило чин на основу одредаба члана 207. став 1. тач. 2. и 3. овог закона може се вратити чин ако нарочитим залагањем покаже да то заслужије.

О враћању чина по одредби става 1. овог члана решавају:

- 1) председник Републике - о враћању чина официра;
- 2) начелник Генералштаба - о враћању чина подофицира.

За време ратног стања, старешина надлежан за унапређење може лицу које је изгубило чин вратити чин за показану храброст или за друге ратне заслуге.

Члан 209.

Ако у случају губитка чина, на основу члана 207. став 1. тач. 2. и 3. овог закона у поновљеном поступку или по захтеву за заштиту законитости поступак буде обустављен или буде донесена ослобађајућа пресуда, ако оптужба буде одбијена, али не због ненадлежности суда, или ако буде изречена казна блажа од казне из члана 207. став 1. тач. 2. и 3. овог закона, сматраће се да чин није ни био изгубљен.

Ако лицу које је изгубило чин по члану 207. став 1. тач. 2. и 3. овог закона решењем о ванредном ублажењу казне казна буде ублажена на казну мању од казни наведених у тим одредбама, вратиће му се чин, на његов захтев.

Захтев из става 2. овог члана може се поднети у року од три месеца од дана достављања одлуке о ванредном ублажавању казне.

Члан 210.

Лице коме је враћен чин по члану 208. и члану 209. став 2. овог закона може бити примљено у професионалну војну службу по одредбама чл. 21. до 24. овог закона.

ДЕО ТРЕЋИ
СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

Глава XV
ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ

1. Здравствено осигурање војника, студената војних академија, ученика средњих војних школа, слушалаца школа за резервне официре и лица у резервном саставу

Члан 211.

Војници на одслужењу војног рока, студенти војних академија, ученици средњих војних школа, слушаоци школа за резервне официре и лица у резервном саставу за време службе у Војсци имају право на бесплатну здравствену заштиту на терет средстава којима располаже Војска, у обиму утврђеном овим законом, и то:

- 1) све облике превентивне медицинске заштите;
- 2) лекарске прегледе, лечење и друге врсте медицинске помоћи;
- 3) лекарске прегледе и друге врсте медицинске помоћи ради праћења и проверавања здравственог стања;
- 4) давање лекова, помоћног материјала који служи за употребу лека и санитетског материјала потребног за лечење;
- 5) превенцију, негу и лечење обољења зуба и уста;
- 6) зубнотехничку помоћ и зубнопротетичка средства;
- 7) ортопедска помагала.

Члан 212.

Лица из члана 211. овог закона остварују здравствену заштиту у војним здравственим установама, а могу је остваривати и у другим здравственим установама:

- 1) ако у месту службовања нема војне здравствене установе;
- 2) ако војна здравствена установа не може да пружи одговарајуће облике здравствене заштите;

3) у хитним случајевима.

Здравствена заштита из тач. 1. и 2. става 1. овог члана, осим у хитним случајевима, остварује се по упуту надлежног лекара, а ако у месту службовања нема здравствене установе - по упуту надлежног старешине.

Лица из члана 211. овог закона, за време ратног стања, здравствену заштиту остварују на начин на који се врши збрињавање повређених и оболелих припадника Војске за то време.

Члан 213.

Војници на одслужењу војног рока, студенти војних академија, ученици средњих војних школа, слушаоци школа за резервне официре и лица у резервном саставу, по отпуштању из Војске имају право на здравствену заштиту за повреде или обољења која су добили за време службе у Војсци, ако то право не остварују по другом основу.

Лица из става 1. овог члана код којих се појави обољење по отпуштању из Војске имају право на здравствену заштиту ако у року од два месеца од дана отпуштања из Војске то обољење надлежном органу у републици чланици и ако војна лекарска комисија утврди да је односно обољење настало за време службе у Војсци.

Члан 214.

Војници, студенти војних академија, ученици средњих војних школа, слушаоци школа за резервне официре и лица у резервном саставу, који због погоршавања обољења које су имали пре ступања у Војску буду отпуштени из Војске, имају право на здравствену заштиту за то обољење до излечења, односно до стабилизације обољења, а најдуже две године од дана отпуштања из Војске, ако право на здравствену заштиту не остварују по другом основу.

Члан 215.

Студент војне академије, ученик средње војне школе и слушалац школе за резервне официре који због здравствене неспособности за професионалну војну службу буде отпуштен са школовања има право на новчану помоћ за наставак школовања у другој школи истог степена.

Износ новчане помоћи из става 1. овог члана утврђује се зависно од имовног стања лица из става 1. овог члана и чланова његове породице.

2. Здравствено осигурање војних осигураника

Члан 216.

Здравственим осигурање обезбеђује се војним осигураницима и члановима њихових породица право на коришћење здравствене заштите и право на новчану накнаду и помоћ.

Војни осигураници, у смислу остваривања права из здравственог осигурања по овом закону, јесу лица која имају својство професионалних војника, лица која по овом закону остваре право на старосну, инвалидску и породичну пензију, као и чланови њихових породица.

Члановима породице лица из става 2. овог члана сматрају се чланови породице утврђени прописима република чланица којима се уређује здравствена заштита.

Члан 217.

Здравствена заштита војних осигураника која се овим законом обезбеђује обухвата:

- 1) лекарске прегледе и друге врсте медицинске помоћи ради праћења и проверавања здравственог стања и утврђивања здравствене способности за рад на одређеном радном месту;
- 2) предузимање стручних медицинских мера за унапређивање здравственог стања, односно спречавање обољења (вакцинације и друге имунизације, хемиофилактика, санирање клицоноштва, дезинфекција и друге заштитне мере у стану, кад су медицински индициране услед појаве заразних болести и др.);
- 3) лекарске прегледе, лечење болесника и друге врсте медицинске помоћи (у здравственим и другим специјализованим установама и у стану болесника и др.);
- 4) спровођење мера ради откривања и спречавања обољења од професионалних болести и спречавања несрећа на послу;
- 5) медицинској рехабилитацију у стационарној здравственој установи и другој специјализованој установи за медицинску рехабилитацију;
- 6) превенцију, негу и лечење болести зуба и уста;
- 7) давање лекова, помоћног материјала који служи за употребу лека и санитетског материјала потребног за лечење;
- 8) зуботехничку помоћ и зубнопротетичка средства;
- 9) давање протеза, ортопедских и других помагала, помоћних и санитарних справа.

Члан 218.

Повредом на раду и професионалном болешћу сматрају се повреде и болести утврђене савезним прописом о основним правима из пензијског и инвалидског осигурања и овим законом.

Члан 219.

Војном осигуранику професионалном војнику који се налази на служби у иностранству обезбеђује се здравствена заштита која се по овом закону обезбеђује војном осигуранику у СРЈ.

Здравствена заштита из става 1. овог члана обезбеђује се и члановима уже породице војног осигураника док бораве с њим у иностранству:

- 1) ако је војни осигураник на служби у иностранству дуже од шест месеци, здравствена заштита обезбеђује се у обиму у коме се обезбеђује и војном осигуранику од кога они изводе своје право на здравствено осигурање и за све време за које се здравствена заштита обезбеђује војном осигуранику;
- 2) ако је војни осигураник на служби у иностранству до шест месеци, здравствена заштита обезбеђује се само у случају неопходне лекарске помоћи.

Члан 220.

Војни осигураници и чланови њихових породица могу се, у случају потребе, упутити на лечење у иностранство ако су оболели од болести која се не може лечити у СРЈ, а у земљи у коју се упућују постоји могућност лечења, односно медицинског испитивања и утврђивања такве болести.

Члан 221.

Војном осигуранику професионалном војнику припада накнада плате за време привремене спречености за рад ако је:

- 1) услед болести или повреде привремено неспособан за рад, односно ако је ради лечења или медицинских испитивања смештен у стационарну здравствену или другу специјализовану установу;
 - 2) спречен да ради услед одређеног лечења или медицинског испитивања које се не може вршити ван осигураниковог радног времена;
 - 3) упућен на лечење по прописима о војним инвалидима;
 - 4) изолован као клицоноша или због појаве заразе у његовој околини;
 - 5) одређен да негује оболелог члана уже породице или члана уже породице породиљу ако нема другог члана породице да је негује, под условима одређеним овим законом;
 - 6) одређен за пратиоца болесника упућеног на лечење или лекарски преглед у друго место;
 - 7) спречен да ради због добровољног давања крви и органа.
- Висину накнаде из става 1. овог члана прописује савезни министар за одбрану.

Члан 222.

Накнада плате за време привремене спречености за рад у случајевима из члана 221. овог закона припада од првог дана спречености за рад па све док та спреченост траје.

Спреченост за рад због привремене неспособности за рад траје док надлежни војни лекар, односно војна лекарска комисија не утврди да је успостављена радна способност или док се решењем надлежног органа не утврди да постоји инвалидност у смислу овог закона.

Члан 223.

Кад надлежна војна лекарска комисија у току лечења војног осигураника - професионалног војника који прима накнаду плате утврди да је његово здравствено стање побољшано и да би рад био користан за брже успостављање пуне радне способности, може одредити да за одређено време ради са скраћеним радним временом на одговарајућем радном месту. Овакав рад може трајати најдуже једну годину.

Војном осигуранику из става 1. овог члана који за време привремене спречености за рад ради са скраћеним радним временом, поред дела плате остварене за рад са скраћеним радним временом, припада и део накнаде плате који одговара сразмери временаведеног ван рада према пуном радном времену.

Део плате и део накнаде плате из става 2. овог члана припада војном осигуранику и за време годишњег одмора који користи у периоду рада са скраћеним радним временом.

Члан 224.

Војном осигуранику - професионалном војнику не припада накнада плате, односно обуставља му се исплата накнаде плате за време привремене спречености за рад:

- 1) ако је свесно проузроковао неспособност за рад;
- 2) ако је намерно спречавао оздрављење, односно оспособљавање;

3) ако се без оправданог разлога не одазове на одређени лекарски, односно комисијски преглед;

4) ако се без оправданог разлога не подвргне одређеном лечењу, осим ако за то није потребан пристанак предвиђен посебним прописима;

5) ако се за време боловања бави одређеном делатношћу ради стицања добити.

Члан 225.

Војном осигуранику припада накнада путних тошкова, која обухвата:

1) накнаду за трошкове превоза;

2) накнаду за трошкове исхране и смештаја за време путовања и боравка у другом месту.

Накнада путних трошкова из става 1. овог члана припада лицу из тог става ако је:

1) од војног лекара - појединца, војне лекарске комисије, војне здравствене установе или друге здравствене установе позван или упућен у друго место у вези са остваривањем права из здравственог осигурња одређених овим законом;

2) из места у коме је на служби, односно из места боравка у коме нема лекара морао да путује до најближег лекара или здравствене установе у другом месту ради лекарског прегледа или лечења.

Висину накнаде из става 1. овог члана прописује савезни министар за одбрану.

Члан 226.

Накнада путних трошкова припада лицу из члана 225. овог закона и за пратиоца ако је по оцени војног лекара - појединца, војне лекарске комисије, војне здравствене установе или друге здравствене установе том лицу потребан пратилац за време путовања и боравка у том месту.

Члан 227.

У случају смрти члана уже породице, војном осигуранику припада накнада погребних трошкова.

Накнада из става 1. овог члана припада и члановима породице војног осигураника у случају смрти војног осигураника ако су сахранили умрлог војног осигураника. Накнада погребних трошкова припада и свакоме ко сахрани умрлог војног осигураника.

Накнада погребних трошкова припада у висини коју пропише савезни министар за одбрану.

У случају смрти војног осигураника - професионалног војника и лица које је по овом закону остварило право на пензију, члановима његове породице, и то: брачном другу, а осталим члановима - ако их је војни осигураник до своје смрти издржавао, припада посмртна помоћ у једнократном износу двоструке плате, односно пензије која му је припадала за последњи месец пре његове смрти.

Ако има више чланова породице који имају право на посмртну помоћ, износ из става 4. овог члана дели се на једнаке делове између тих чланова породице.

Члан 228.

При коришћењу одређених видова здравствене заштите може се предвидети учешће војних осигураника и чланова њихових породица у трошковима здравствене заштите.

Видове и износе учешћа у трошковима здравствене заштите и ослобађање од учешћа прописује Савезна влада.

Члан 229.

Војни осигураници остварују здравствену заштиту у војним здравственим установама, а могу је остваривати и у другим здравственим установама:

1) ако у месту службовања, односно становања нема војне здравствене установе;

2) ако војна здравствена установа не може да пружи одговарајуће облике здравствене заштите;

3) у хитним случајевима.

Члан 230.

Прописе о начину остваривања здравствене заштите која се по овом закону обезбеђује на терет средстава здравственог осигурања војних осигураника доноси Савезна влада.

3. Једнократна новчана помоћ и друга права у вези са оштећењем организма или смрћу војног лица

Члан 231.

Војно лице које за време службе или у вези са службом у Војсци, без своје кривице, задобије рану, повреду или озледу, па због тога наступи оштећење његовог организма од најмање 20% има право на једнократну новчану помоћ чија се висина одређује према степену телесног оштећења. Степен телесног оштећења утврђује се према савезним прописима којима се уређују права војних инвалида.

Под условима из става 1. овог члана, једнократна новчана помоћ припада и војном лицу кад наступи оштећење његовог организма од најмање 20% услед болести која је настала или се погоршала као непосредна последица службе у Војсци.

Нехат се неће сматрати кривицом у смислу става 1. овог члана.

Ако војно лице погине или умре од задобијене ране, повреде или озледе под условима из ст. 1. и 2. овог члана, једнократна новчана помоћ припада његовој породици.

Једнократна новчана помоћ припада и породици војника, студента војне академије, ученика средње војне школе и слушаоца школе за резервне официре који услед болести умре за време служења војног рока, односно школовања.

Под условима из ст. 1, 4. и 5. овог члана, једнократна новчана помоћ припада и лицу, односно породицу лица кад наступи оштећење његовог организма, односно кад изгуби живот за време одласка на службу у Војсци или за време повратка са те службе.

Члан 232.

Под службом у Војсци, у смислу члана 231. овог закона, подразумева се вршење редовног или ванредног службеног посла, као и другог посла који се обавља по наређењу надлежног старешине.

Под вршењем дужности у вези са службом, у смислу члана 231. овог закона, подразумева се:

1) одлазак на службену дужност, односно повратак са службене дужности;

2) одлазак војника, студента војне академије, ученика средње војне школе и слушаоца школе за резервне официре на одсуство и повратак са одсуства;

3) боравак војника, односно војника у резерви, студента војне академије, ученика средње војне школе или слушаоца школе за резервне официре у војној згради, кругу касарне, логору, аеродрому, полигону, броду или другом пловном средству ратне морнарице или на другом месту на коме је био по правилима службе или по наређењу, односно одобрењу надлежног старешине, као и на одобреном изласку из јединице, односно установе у слободно време, осим на одсуству.

Члан 233.

Право на једнократну новчану помоћ имају чланови породице војног лица, и то:

- 1) брачни друг;
- 2) деца рођена у браку, ван брака или усвојена, ако нису старија од 18 година, односно 26 година - ако се налазе на школовању, осим деце која су у радном односу, а без обзира на године живота - ако су трајно и потпуно неспособна за рад;
- 3) родитељи, односно усвојилац и његов брачни друг;
- 4) очух и маћеха;
- 5) браћа и сестре - ако нису старији од 18 година, односно 26 година ако се налазе наредовном школовању, осим браће и сестара који су у радном односу, а без обзира на године живота - ако су трајно и потпуно неспособни за рад;
- 6) дед и баба.

Право на једнократну новчану помоћ нема брачни друг који је неоправдано напустио брачну заједницу. Чињеницу да је брачни друг неоправдано напустио брачну заједницу утврђује суд опште надлежности у ванпарничном поступку.

Децом, у смислу става 1. тачка 2. овог члана, сматрају се и пасторчад, унучад и деца без родитеља, коју је војно лице издржавало, ако испуњавају услове у погледу године живота деце одређене у тој тачки.

Родитељи, усвојилац и његов брачни друг, очух и маћеха и браћа и сестре имају право на једнократну новчану помоћ ако погинуло, односно умрло војно лице нема брачног друга ни деце или ако брачни друг и деца немају право на ту помоћ. Изузетно, родитељи које је погинуло, односно умрло војно лице издржавало имају право на једнократну новчану помоћ кад то лице има само брачног друга.

Дед и баба имају право на једнократну новчану помоћ ако погинуло, односно умрло војно лице нема сродника из става 4. овог члана или ако ти сродници немају право на једнократну новчану помоћ.

Ако више лица имају право на једнократну новчану помоћ, укупан износ помоћи који им припада дели се на једнаке делове.

Члан 234.

Степен телесног оштећења на основу ког се остварује право на једнократну новчану помоћ из члана 231. овог закона доказује се правоснажним решењем о признању својства мирнодопског војног инвалида или налазом војне лекарске комисије.

У случају смрти војног лица, поступак за додељивање једнократне новчане помоћи покреће се по службеној дужности.

Кад се поступак за додељивање једнократне новчане помоћи покреће на захтев, та помоћ може се остварити ако се захев поднесе у року од три године од дана задобијања ране, повреде или озледе, односно наступања обољења или погоршања обољења које је изазвало оштећење организма.

Решење о праву на једнократну новчану помоћ доноси старешина на положају команданта пука и вишем положају.

Члан 235.

Брачни друг војног лица које погине или умре од задобијене ране, повреде или озледе, односно болести под условима из члана 231. ст. 1. и 2. овог закона, који нема право на породичну пензију, упућује се, на свој захтев, на оспособљавање ради стицања стручне спреме ако у часу смрти војног лица није имао никакву стручну спрему и није у радном односу. Оспособљавање може трајати најдуже четири године.

Захтев из става 1. овог члана може се поднети у року од две године од дана смрти војног лица.

Члан 236.

Поступак за остваривање права на једнократну новчану помоћ, као и одређивање износа за лица која у смислу овог закона имају право на једнократну новчану помоћ и оспособљавање брачног друга прописује Савезна влада.

Члан 237.

Породици војника, студента војне академије, ученика средње војне школе, слушаоца школе за резервне официре или лица у резервном саставу које погине или умре за време службе у Војсци или умре у здравственој установи у коју је за време службе у Војсци упућено и задржано на лечењу, као и породици лица из чл. 213. и 214. овог закона ако то лице умре у здравственој установи, припада накнада стварних трошкова превоза посмртних остатака до места сахране. Ако је превоз посмртних остатака извршило друго лице, накнада стварних трошкова превоза посмртних остатака припада том лицу.

Члан 238.

Накнада трошкова из члана 237. овог закона обухвата:

- 1) трошкове превоза посмртних остатака возом до места сахране, а ако на тој релацији не постоји железнички саобраћај - стварне трошкове превоза другим саобраћајним средствима;
- 2) трошкове превоза посмртних остатака до станице и, у месту сахране, од станице до места где се сахрањују посмртни остаци;
- 3) путне трошкове за два пратиоца посмртних остатака;
- 4) друге трошкове превоза учињене у смислу општих прописа о условима и начину ископавања и преноса мртваца.

Члан 239.

Породици војника, студента војне академије, ученику средње војне школе, слушаоца школе за резервне официре или лица у резервном саставу који погине или умре за време службе у Војсци или умре у здравственој установи у коју је за време службе у Војсци упућен и задржан на лечењу и по престанку те службе, припада накнада погребних трошкова. Ако је сахрану војника, студента војне академије, ученика средње војне школе, слушаоца школе за резервне официре или лица у резервном саставу извршило друго лице, накнада погребних трошкова припада том лицу.

Накнада погребних трошкова из става 1. овог члана припада у износу који утврди савезни министар за одбрану.

Глава XVI ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

1. Основне одредбе

Члан 240.

Пензијским осигурањем војном осигуранику обезбеђује се право на старосну пензију после одређеног времена проведеног на раду и навршења одређених година живота.

Пензијским осигурањем обезбеђује се право одређеним члановима породице на породичну пензију после смрти војног осигураника, односно корисника старосне или инвалидске пензије остварене по овом закону.

Инвалидским осигурањем војном осигуранику обезбеђују се за случај инвалидности и телесног оштећења права утврђена овим законом.

Члан 241.

Војни осигураници, у смислу остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања по овом закону, јесу лица која имају својство професионалног војника.

2. Старосна пензија

Члан 242.

Право на старосну пензију стиче војни осигураник - мушкарац кад наврши 60 година живота, односно војни осигураник -жена кад наврши 55 година живота и најмање 20 година пензијског стажа.

Право на старосну пензију стиче и војни осигураник - мушкарац кад наврши 40 година пензијског стажа, односно војни осигураник - жена кад наврши 35 година пензијског стажа, без обзира на године живота.

Члан 243.

Право на превремену старосну пензију стиче војни осигураник - мушкарац кад наврши најмање 35 година пензијског стажа и 55 година живота, односно војни осигураник - жена кад наврши најмање 30 година пензијског стажа и 50 година живота.

Превремена старосна пензија одређена према дужини пензијског стажа умањује се за 0,6% за сваку годину превременог одласка у пензију пре навршења година живота прописаних у члану 242. овог закона.

Војном осигуранику који је за време професионалне војне службе вршио одређене дружности на којима се време проведено на раду рачуна у стаж осигурања са увећаним трајањем, старосна граница за стицање права на пензију, прописана у чл. 242. и 243. овог закона, сразмерно се смањује према одредбама овог закона.

Члан 244.

Старосна пензија се утврђује у одређеном проценту од пензијског основа.

Пензијски основ чини плата која припада професионалном војнику по члану

71. овог закона, у последњем месецу, пре престанка својства професионалног војника према елементима плате коју професионални војник има у часу престанка професионалне војне службе.

Члан 245.

За одређивање висине пензије по овом закону узимају се у обзир само године пензијског стажа навршене до престанка својства професионалног официра, односно професионалног подофицира, ако овим законом није друкчије одређено.

Висина старосне пензије износи: за 20 година пензијског стажа војном осигуранику - мушкарцу 55%, а војном осигуранику - жени 57,5% од пензијског основа и повећава се за по 2,5% од пензијског основа за сваку даљу навршену годину до навршених 30 година пензијског стажа. За сваку навршену годину пензијског стажа преко 30 година пензија се повећава за по 0,5% од пензијског основа.

Највиша старосна пензија износи 85% од пензијског основа.

3. Инвалидност и телесно оштећење

Члан 246.

Основи за стицање права из инвалидског осигурања су инвалидност и телесно оштећење.

Права по основу инвалидности војни осигураници стичу под условима и у висини утврђеним прописима о основним правима из пензијског и инвалидског осигурања и овим законом.

Инвалидност по овом закону наступа кад професионалном војнику престане служба због утврђене трајне неспособности за професионалну војну службу услед болести, повреде, повреде ван рада, повреде на раду или професионалне болести.

Члан 247.

Телесно оштећење је губитак, оштећење или онеспособљеност појединих органа или делова тела од најмање 30%, ако су проузроковани повредом на раду или професионалном болешћу, који ограничавају покретљивост, отежавају нормалну активност организма и условљавају веће напоре у остваривању животних потреба, без обзира на то да ли проузрокују инвалидност.

Члан 248.

Телесна оштећења разврставају се према одредбама савезног закона којим су уређена основна права из пензијског и инвалидског осигурања, а која се односе на врсте телесних оштећења.

Члан 249.

Ако је основ за стицање права из инвалидског осигурања наступио услед болести или повреде ван рада, та права стичу се после навршеног одређеног пензијског стажа, зависно од сразмере између стажа који је војни осигураник навршио до дана наступања основа за стицање права из инвалидског осигурања и стажа који је могао навршити до тог дана (у даљем тексту: могући радни век).

Као могући радни век узима се:

1) период од дана произвођења у чин до наступања основа за стицање права - за

војне осигуранике који су у професионалну војну службу примљени непосредно по завршеној војној академији или другој војној школи за официре и подофицире;

2) број пуних година у периоду од када је професионални војник навршио 20 година живота, односно 23 године живота ако је редовним школовањем стекао вишу стручну спрему, односно 26 година живота ако је редовним школовањем стекао високу стручну спрему, до наступања основа за стицање права - за војне осигуранике који нису обухваћени одредбом тачке 1. овог става.

Професионалном војнику који је после навршених 20 година живота био на одслужену војног рока скраћује се могући радни век за онолико времена колико је провео на одслужењу војног рока.

Војном осигуранику коме се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем скраћује се могући радни век за онолико година за колико би се, по одредбама овог закона, снизила старосна граница за стицање права на пензију.

Члан 250.

Професионални војник код кога основ за стицање права из инвалидског осигурања наступи услед болести или повреде ван рада стиче та права ако му укупан пензијски стаж износи најмање једну трећину могућег радног века.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, професионални војник код кога основ за стицање права из инвалидског осигурања наступи до навршених 30 година живота, а коме укупан пензијски стаж износи мање од једне трећине могућег радног века, ако је на дан наступања тог основа био у професионалној војној служби, стиче права из инвалидског осигурања;

1) кад основ за стицање права наступи до навршених 20 година живота, ако до наступања основа има најмање шест месеци стажа осигурања;

2) кад основ за стицање права наступи до навршених 30 година живота, ако до наступања основа има најмање једну годину стажа осигурања;

3) кад једна трећина могућег радног века износи мање од три године, а укупан пензијски стаж је мањи од три године, професионални војник стиче права из инвалидског осигурања ако има најмање једну годину стажа осигурања и ако је на дан наступања основа за стицање права био у професионалној војној служби.

Професионални војник код кога је основ за стицање права из инвалидског осигурања настао услед повреде на раду или професионалне болести, стиче та права без обзира на дужину пензијског стажа, односно стажа осигурања навршеног пре наступања тог основа.

Члан 251.

Повредом на раду, у смислу овог закона, сматра се свака повреда професионалног војника проузрокована непосредним и краткотрајним механичким, физичким или хемијским дејством и повреда проузрокована наглим променама положаја тела, изненадним оптерећењем тела и другим изненадним променама физиолошког стања организма, ако је таква повреда узрочно везана за вршење службе војног осигураника.

Повредом на раду сматра се и обољење професионалног војника које је наступило непосредно и као искључива поседица неког несрећног случаја или више силе за време вршења војне дужности.

Повредом на раду сматра се и повреда проузрокована на начин предвиђен у ставу 1. овог члана, коју професионални војник претрпи:

1) на редовном путу од стана до места службовања или од места службовања до стана;

2) на путу ради ступања у службу;

3) на путу ради извршења службених задатака.

Члан 252.

Повредом на раду, у смислу овог закона, сматра се и повреда проузрокована на начин предвиђен у члану 251. став 1. овог закона, коју професионални војник претрпи у вези са коришћењем права на здравствену заштиту која му припада по прописима о здравственом осигурању војних осигураника, и то:

1) на редовном путу од стана, односно места службовања до места лекарског прегледа, односно лечења, подразумевајући и медицинску рехабилитацију, за време бављења на том месту или при повратку, ако је позван или упућен на преглед, односно лечење или ако без позива, односно упута користи неопходну хитну лекарску помоћ или ако га је надлежни орган одредио да прати болесника упућеног на преглед или лечење у друго место;

2) на редовном путу од стана, места службовања или места прегледа или лечења до војне установе, предузећа или друге организације у којој набавља прописане протезе или друге ортопедске помоћне справе, за време бављења у тим установама, односно организацијама или при повратку;

3) вршећи практичне радове или вежбе за време медицинске рехабилитације.

Члан 253.

Професионалне болести, у смислу овог закона, јесу одређене болести проузроковане дужним непосредним утицајем процеса и услова рада на радним задацима које је професионални војник обављао, односно које обавља.

У погледу утврђивања професионалних болести, послова, односно радова на којима се оне појављују и услова под којима се поједине болести сматрају професионалним болестима примењују се одредбе савезног закона којим су уређена основна права из пензијског и инвалидског осигурања које се односе на листе професионалних болести.

4. Инвалидска пензија

Члан 254.

Војни осигураник код кога наступи инвалидност по овом закону стиче право на инвалидску пензију.

Члан 255.

Инвалидска пензија се од пензијског основа, који се одређује као и пензијски основ за утврђивање старосне пензије.

Ако је инвалидност проузрокована повредом на раду или професионалном болешћу, инвалидска пензија утврђује се у висини од 85% од пензијског основа.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, инвалидска пензија износи 85% од пензијског основа и ако признати пензијски стаж покрива могући радни век а инвалидност је проузрокована болешћу.

Ако је инвалидност проузрокована болешћу или повредом ван рада, инвалидска пензија утврђује се у проценту од пензијског основа, зависно од пола осигураника

и година живота навршених у тренутку настанка инвалидности, а за осигуранике који нису навршили 60(мушкарац), односно 55(жена) година живота - и од односа између могућег радног века и пензијског стажа осигураника.

Осигуранику код кога је инвалидност настала пре навршених 60 (мушкарац), односно 55(жена) година живота, инвалидска пензија утврђује се, и то:

1) ако укупан пензијски стаж покрива три четвртине или више од могућег радног века - пензијски стаж до 20 година у висини од 65% пензијског основа осигуранику - мушкарцу, односно 70% пензијског основа осигуранику - жени, тако да се за сваку даљу навршену годину пензијског стажа до навршених 30 година стажа повећава за 2%, а за сваку навршену годину стажа изнад 30 година стажа за по 1% од пензијског основа;

2) ако укупан пензијски стаж покрива половину или више а мање од три четвртине могућег радног века - за пензијски стаж до 20 година у висини од 60% пензијског основа осигуранику - мушкарцу, односно од 65% пензијског основа осигуранику - жени, тако да се за сваку даљу навршену годину пензијског стажа до навршених 30 година стажа повећава - за по 2%, за сваку навршену годину стажа изнад 30 година стажа - за по 1% пензијског основа;

3) ако укупан пензијски стаж покрива мење од половине могућег радног века - за пензијски стаж до 20 година у висини од 55% пензијског основа осигуранику - мушкарцу, односно од 60% пензијског основа осигуранику - жени.

Члан 256.

Професионални војник који стекне право на инвалидску пензију може захтевати да му се утврди инвалидност по прописима о инвалидском осигурању који важе за осигуранике - раднике на подручју на коме војни осигураник има пребивалиште (у даљем тексту: надлежни фонд).

Ако на основу утврђене инвалидности професионални војник испуњава услове за стицање права на преквалификацију или доквалификацију по прописима који се на подручју надлежног фонда примењују за осигуранике - раднике, професионални војник може захтевати да уместо инвалидске пензије по овом закону право на преквалификацију или доквалификацију, односно право на одговарајуће запослење, као и право на одговарајуће новчане накнаде у вези са коришћењем тих права користи по тим прописима. У том случају, војник осигураник стиче својство инвалида рада.

Право из става 2. овог члана професионални војник остварује у надлежном фонду, а рефундација трошкова врши се из средстава пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника.

Инвалид рада из става 2. овог члана може захтевати успостављање права на инвалидску пензију која су му по овом закону припадала у часу престанка професионалне војне службе, и то у следећим случајевима:

1) за време чекања на почетак спровођења преквалификације или доквалификације;

2) ако у току коришћења права на преквалификацију или доквалификацију наступи промена (погоршање или нови случај) инвалидности утврђена у смислу става 2. овог члана или ако преквалификација или доквалификација не буде успешно завршена;

3) за време чекања на запослење;

4) ако у току новог запослења наступи промена (погоршање или нови случај) инвалидности утврђена у смислу става 2. овог члана, која повлачи промену радног места, преквалификацију или доквалификацију или стицање инвалидске пензије по прописима који важе на подручју надлежног фонда и у случају престанка новог запослења;

5) ако стекне право на старосну пензију или оствари ту пензију по прописима који важе на подручју надлежног фонда.

На корисника инвалидске пензије поново успостављене по ставу 4. овог члана не примењују се одредбе ст. 2. и 3. овог члана.

5. Новчана накнада за телесно оштећење

Члан 257.

Професионални војник код кога наступи телесно оштећење стиче право на новчану накнаду за телесно оштећење без обзира на то да ли то оштећење проузрокује инвалидност.

Право на новчану накнаду за телесно оштећење остварује се према закону републике чланице којим се регулише пензијско и инвалидско осигурање, на терет средстава пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника.

Члан 258.

Основ за одређивање висине новчане накнаде за телесно оштећење чини најнижа плата чина која, по прописима о платама професионалних војника, припада за чин старијег водника у јануару у години у којој се остварује право на новчану накнаду за телесно оштећење.

Висина новчане накнаде за телесно оштећење, стечена по основу телесног оштећења проузрокованог повредом на раду или професионалном болешћу, одређује се у проценту од основа, зависно од степена телесног оштећења, и то: I степен - 10%, II степен - 9%, III степен - 8%, IV степен - 7%, V степен - 6%, VI степен - 5%, VII степен - 4%, и VIII степен - 3%.

Износ новчане накнаде за телесно оштећење стечене по основу телесног оштећења проузрокованог болешћу или повредом ван рада одређује се у висини од 50% од износа који припада за исти степен телесног оштећења проузрокованог повредом на раду или професионалном болешћу.

Ако постоје два телесна оштећења или више телесних оштећења различитих узрока, укупан процент телесног оштећења утврђује се према листи телесних оштећења, а висина новчане накнаде одређује се по пропису републике чланице којим се уређује накнада за телесно оштећење.

6. Право на додатак за помоћ и негу

Члан 259.

Право на додатак за помоћ и негу припада по овом закону корисницима старосне, превремене старосне, инвалидске и породичне војне пензије, на терет средстава пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника.

Право из става 1. овог члана остварује се и усклађује у износу и под условима предвиђеним прописима републике чланице којима се уређује ова накнада.

7. Породична пензија

Члан 260.

Чланови породице умрлог војног осигураника стичу право на породичну пензију:

- 1) ако је војни осигураник навршио најмање пет година стажа осигурања или најмање 10 година пензијског стажа;
- 2) ако је смрт војног осигураника наступила као последица повреде на раду или професионалне болести, без обзира на дужину пензијског стажа;
- 3) ако је војни осигураник испунио услове за старосну или инвалидску пензију.

Чланови породице умрлог корисника права на старосну или инвалидску пензију по овом закону, односно чланови породице умрлог корисника права на преквалификацију или доквалификацију остварених у смислу овог закона (у даљем тексту: корисник права) стичу право на породичну пензију.

Право на породичну пензију припада првенствено брачном другу, деци војног осигураника, односно корисника права и унучади без родитеља коју је он издржавао.

Родитељима војног осигураника, односно корисника права и деци без родитеља, осим унучади коју је он издржавао, припада право на породичну пензију ако нема чланова уже породице, а ако их има - само ако пензија која припада члановима уже породице не достиже пун износ основа за породичну пензију.

Право на породичну пензију стиче се и утврђује према прописима републике чланице којима се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

8. Усклађивање пензија и других примања

Члан 261.

Пензије одређене по овом закону усклађују се почетком сваке календарске године са пензијама одређеним у претходној години.

Пензије се усклађују тако што се као пензијски основ за раније остварене пензије узима плата која припада за одговарајући чин од кога се одређују пензије остварене у претходној години.

Ако је структура плате према којој се, на основу прописа о платама професионалних војника, утврђује пензијски основ измењена у односу на раније прописе о платама тих лица, измењени износи плата узимају се за утврђивање новог пензијског основа.

Пензије усклађене по овом члану се од 1. јула текуће године, на основу података из прописа о платама професионалних војника, усклађују са кретањем номиналних плата професионалних војника одговарајућег чина. Пензије се усклађују и пре истека рока од шест месеци ако номинални раст, односно пад плата професионалних војника буде већи од 5%.

Прописе о усклађивању пензија на основу овог члана доноси савезни министар за одбрану.

Члан 262.

Новчана накнада за телесно оштећење усклађује се почетком сваке календарске године према износу плата који у тој години служи као основ за одређивање висине новчане накнаде за телесно оштећење.

Новчана накнадата телесно оштећење, усклађена према ставу 1. овог члана усклађује се у току године на начин и по поступку који су прдвиђени за усклађивање пензија.

9. Остваривање, коришћење и престанак права

Члан 263.

Начин остваривање, надлежност за одлучивање о праву и начин коришћења и престанка права из пензијског и инвалидског осигурања по овом закону уређују се прописом Савезе владе.

10. Пензијски стаж

Члан 264.

Пензијски стаж, у смислу овог закона, на основу кога се стичу и остварују права из пензијског и инвалидског осигурања професионалних војника обухвата:

1) време проведено у својству активног војног лица, односно професионалног војника од 1. јануара 1973. године, које се рачуна у стаж осигурања;

2) време које је после 1. јануара 1973. године професионални војник, пре стицања својства активног војног лица, односно професионалног војника провео у радном односу, по основу кога је био обавезно осигуран, које се рачуна у стаж осигурања.

Пензијски стаж навршен до 31. децембра 1972. године рачуна се на начин предвиђен прописима који су важили до тог дана.

Војном осигуранику, односно кориснику војне пензије који је као припадник оружаних снага Југославије учествовао у оружаним акцијама после 17. августа 1990. године, време проведено у тим акцијама и у заробљеништву, као и време проведено на лечењу и медицинској рехабилитацији услед болести или повреда задобијених у оружаним акцијама и заробљеништву рачуна се као стаж осигурања у двоструком трајању.

Члан 265.

У стаж осигурања рачуна се време за које је војни осигураник био осигуран по овом закону.

У стаж осигурања рачуна се и време за које је војни осигураник пре стицања својства професионалног војника по овом закону био осигуран у пензијском и инвалидском осигурању, по прописима по којима се то време признаје у стаж осигурања.

У стаж осигурања не рачуна се време које је у току трајања осигурања по овом закону војни осиграник провео:

- 1) на неплаћеном одсуству дужем од 30 дана у појединој календарској години;
- 2) на удаљењу од дужности које је трајало дуже од 30 дана, а за то време није распоређен на службу у Војсци, ако му је служба престала из разлога због којих је професионални војник био удаљен од дужности;
- 3) у притвору који је трајао дуже од 30 дана, осим ако је кривични поступак правноснажном одлуком био обустављен или ако је професионални војник био ослобођен од оптужбе или је оптужба била одбијена, али не због ненадлежности суда;
- 4) на издржавању казне затвора ако је због кривичног дела осуђен на казну затвора дужу од 30 дана.

Члан 266.

Професионалном војнику који обавља дужност на нарочито тешким и за здравље штетним пословима и задацима, односно на пословима и задацима на којима после

навршења одрешених година живота не може успешно да обавља своју дужност, односно делатност - стаж осигурања рачуна се са увећаним трајањем.

Увећање стажа осигурања зависи од тежине и штетности рада, односно од природе посла.

Професионалним војницима рачуна се сваких 12 месеци ефективно проведених на одређеним дужностима као 18 месеци стажа осигурања, и то:

- 1) у подморничкој служби - на свим дужностима на подморницама у опреми;
- 2) у летачкој служби - на дужностима пилота, извиђача, радисте, ваздухопловног стрелца, авио-механичара, аерофотографа или на другим дужностима на којима су вршили летачку службу или као припадници органа санитетске службе на испитивању и тренирању летача или испитивању заштитне опреме у барокоморама, односно у авионима, ако су при таквом испитивању и тренирању летели најмање 90 часова годишње;
- 3) у падобранској служби - на дужности професионалног падобранца;
- 4) на дужностима поморског диверзанта;
- 5) на дужности диверзанта у копненој војсци, противтерористе, полицајца у војној полицији специјалне намене и на дужности у јединици за препадна дејства;
- 6) на дужностима рониоца;
- 7) на дужностима у рекомпресионој комори, односно баркомори - лицима која раде на испитивању и тренирању лица за одговарајуће дужности у подводној служби, ако на таквом испитивању и тренирању проведу најмање 90 часова годишње.

Члан 267.

Професионалним војницима рачуна се сваких 12 месеци ефективно проведених на одређеним пословима као 16 месеци стажа осигурања, и то:

- 1) у вршењу послова члана специјалне опитне посаде за испитивање наоружавања у фази освајања производње и завршених опита и испитивања, ако на опитима и испитивањима проведу најмање половину укупног годишњег радног времена;
- 2) у вршењу послова радиолошке, биолошке и хемијске заштите у лабораторјским и полигонским условима;
- 3) у вршењу послова електронског извиђања и послова криптографије;
- 4) у вршењу послова граничне службе и задатака овлашћених органа безбедности у Војсци и војне полиције.

Професионалним војницима рачуна се као 15 месеци стажа осигурања сваких 12 месеци ефективно проведених у вршењу послова и задатака на радарским уређајима на којима су изложени радарским зрачењима, и то онима који врше оправку, сложеније подешавање и испитивање или раде као инструктори - наставници за оправку радарских уређаја, ако на тим пословима проведу најмање три четвртине укупног годишњег радног времена.

Професионалним војницима рачуна се сваких 12 месеци ефективно проведених на дужностима у трупи као 15 месеци стажа осигурања.

Под дужностима у смислу члана 266. овог закона и ст. 1, 2. и 3. овог члана подразумевају се дужности које утврди начелник Генералштаба.

Члан 268.

Професионалном војнику коме је у пензијски стаж признат стаж осигурања са увећаним трајањем, прописана старосна граница за стицање пензије по овом закону смањује се:

1) по једну годину за сваке две године проведене у вршењу дужности, односно послова и задатака на којима се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 18 месеци;

2) по једну годину за сваке три године проведене у вршењу дужности, односно послова и задатака на којима се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 16 месеци;

3) по једну годину за сваке четири године проведене у вршењу дужности, односно послова и задатака на којима се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 15 месеци.

Члан 269.

Организовање, устројавање и вођење матичне евиденције, подаци који се региструју матичној евиденцији, начин обезбеђивања, пријављивања и достављања података за матичну евиденцију и рокови за њено устројавање и подношење прописаних пријава уређују се прописом Савезне владе.

Прописом из става 1. овог члана одређују се начин и поступак за утврђивање пензијског стажа и плате које је војни осигураник остварио до дана почетка примењивања овог закона.

Члан 270.

Кад је за решавање о праву по овом закону потребно утврдити здравствену неспособност због које наступа инвалидност професионалног војника, телесно оштећење или постојање потребе за сталну помоћ и негу од стране другог лица, налаз, оцену и мишљење за утврђивање тих чињеница даје, у првостепену поступку, надлежна виша војна лекарска комисија, а у другостепену поступку - Главна војна лекарска комисија.

Војна лекарска комисија из става 1. овог члана даје налаз, оцену и мишљење о постојању неспособности за рад, односно привређивање чланова породице уживаоца права од којих зависи право на породичну пензију.

Прописе о образовању, саставу и раду војне лекарске комисије у вршењу послова из ст. 1. и 2. овог члана доноси Савезна влада.

У поступку решавања о правима по овом закону примењују се прописи о општем управном поступку, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 271.

Право на професионалну рехабилитацију има дете професионалног војника, односно дете корисника војне пензије ако му је рехабилитација потребна ради оспособљавања за самосталан живот и рад и ако постоји вероватноћа да се рехабилитацијом може оспособити за самосталан живот и рад.

Право из става 1. овог члана остварује се према прописима републике чланице којима се уређује право на професионалну рехабилитацију, на терет средстава социјалног осигурања војних осигураника.

Члан 272.

Право на додаток на децу и друге облике дечије заштите по овом закону имају професионални војници и корисници војне пензије.

Право из става 1. овог члана остварује се под условима и у висини прописаним законима република чланица, а на начин који пропише савезни министар за одбрану.

II. Финансирање

Члан 273.

Средства за остваривање здравствене заштите и других права из здравственог осигурања по овом закону обезбеђују се доприносом за здравствено осигурање војних осигураника, као и из других прихода.

Допринос за здравствено осигурање војних осигураника - професионалних војника обрачунава се по стопи на основицу која служи за обрачунавање доприноса за пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника, а за здравствено осигурање уживалаца пензије допринос се обрачунава по стопи на нето пензије.

Члан 274.

Средства за пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника обезбеђују се доприносима за пензијско и инвалидско осигурање и из допунских средстава за финансирање пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника обезбеђених у савезном буџету.

Члан 275.

Основни допринос за пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника одређује се као један допринос.

Додатни допринос за пензијско и инвалидско осигурање служи за покривање повећаних обавеза тог осигурања које настају услед рачунања стажа осигурања са увећаним трајањем и смањивања старосне границе за професионалне војнике на одређеним дужностима, односно радним местима и за покривање повећаних обавеза које настају услед повреда на раду и професионалних болести.

Доприноси за пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника обрачунавају се по утврђеним стопама од плата и других примања која служе утврђивање пензијског основа.

Члан 276.

Средства за финансирање здравственог, пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника, као и осталих права из социјалног осигурања војних осигураника (опоравак, обезбеђивање станова и др.), чине средства Фонда социјалног осигурања војних осигураника.

Члан 277.

Стопе доприноса за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника утврђује Савезна влада.

Члан 278.

Организацију, надлежност, делокруг и начин пословања Фонда социјалног осигурања војних осигураника прописује Савезна влада.

ДЕО ЧЕТВРТИ

Глава XVII ВОЈНА ОБАВЕЗА

1. Основне одредбе

Члан 279.

Војну обавезу у миру и рату имају сви грађани Југославије под условима прописаним овим законом. За остваривање војне обавезе одговорни су и старају се војнотериторијални органи које одреди начелник Генералштаба (у даљем тексту: војнотериторијални органи).

Војнотериторијалним органима сматрају се војни одсеци и војни окрузи.

Војни одсеци се формирају на територији одређеног броја општина, а војни окрузи - за територију одређеног броја војних одсека, актом начелника Генералштаба.

Члан 280.

Војнотериторијални органи обезбеђују спровођење војне обавезе на територији за коју су образовани, усклађују њено извршавање са извршавањем других права и дужности у области одбране на тој територији и, у вези с тим, предузимају мере и остварују сарадњу с надлежним државним и другим органима, овде евиденцију војних обезника и обављају друге послове у вези с вођењем те евиденције.

Члан 281.

У извршавању планова попуње Војске, војнотериторијални органи, у сарадњи са надлежним војним, државним органима и органима локалне самоуправе доносе планове регрутовања и попуње Војске, остварују планове и извршавају друге послове и задатке у спровођењу војне обавезе.

Члан 282.

Војна обавеза се састоји из регрутне обавезе, обавезе служења војног рока и обавеза лица у резервном саставу.

Регрутној обавези подлежу сви југословенски држављани под условима прописаним законом, а обавези служења војног рока и обавеза лица у резервном саставу - југословенски држављани способни за војну службу.

Члан 283.

Жене неподлежу регрутној обавези нити обавези служења војног рока.

За време мира, жене које по одредбама овог закона подлежу војној обавези (у даљем тексту: жене - војни обвезници) могу се позивати на војне вежбе ради стицања неопходних војних знања и обучавања за дужности у рату.

Члан 284.

Војни обвезник је лице за време регрутне обавезе, лице за време служења војног рока и лице у резервном саставу.

Члан 285.

Војном обвезнику престаје војна обавеза:

1) кад наврши године живота из члана 316. овог закона;

- 2) ако је оцењен неспособним за војну службу;
- 3) ако му престане југословенско држављанство.

Члан 286.

Војни обвезник коме је војна обавеза престала по одредби члана 285. тачка 2. овог закона подлеже ревизионом прегледу ради провере његове способности за војну службу.

Одлуку о ревизионим прегледима лица истог или различитог годишта може донети Савезна влада, а за поједина лица начелник Генералштаба, односно лице које он овласти.

Члан 287.

Војни обвезник постаје војно лице ступањем у јединицу, односно установу, а престаје бити војно лице отпуштањем из јединице, односно установе.

2. Регрутна обавеза

Члан 288.

Регрутна обавеза је обавеза војног обвезника да извршава прописане обавезе и наређења надлежних војнотериторијалних органа у вези са увођењем у војну евиденцију, лекарским и другим прегледима и испитивањима, регрутовањем и ступањем на служење војног рока.

Регрутна обавеза настаје почетком календарске године у којој југословенски држављанин навршава 17 година живота и траје до ступања на служење војног рока, односно до превођења у резервни састав ако је обавеза служења војног рока регулисана на други начин, односно до престанка војне обавезе по одредбама члана 285. тач. 2. и 3. овог закона.

Члан 289.

У току регрутне обавезе војни обвезник подлеже:

- 1) лекарским и другим прегледима и психолошким испитивањима ради утврђивања способности за војну службу;
- 2) регрутовању;
- 3) ступању на служење војног рока;
- 4) другим обавезама прописаним овим законом.

Члан 290.

Прегледе и испитивања из члана 289. тачка 1. овог закона, на захтев надлежног војнотериторијалног органа, врше војне здравствене установе, односно друге здравствене установе. Узајамна права и обавезе војнотериторијалног органа на чији захтев се врше прегледи и испитивања и здравствених усанова, осим војних, у којима се ти прегледи врше, уређују се уговором.

Члан 291.

Регрутовање се врши у календарској години у којој војни обвезник навршава 18 година живота.

Војни обвезник може, на свој захтев, бити регрутован у календарској години у којој навршава 17 година живота.

За време ратног стања, председник Републике може наредити да се регрутују и војни обезници који су навршили 17 година живота.

Члан 292.

Регрутовање врше регрутне комисије које образује надлежни војнотериторијални орган.

Регрутну комисију сачињавају одређена војна и цивилна лица, од којих један члан мора бити лекар.

Председник регрутне комисије је војно лице.

Члан 293.

Регрутна комисија оцењује способност и одређује род, односно службу на основу налаза претходно извршених лекарских и других прегледа, као и лекарског прегледа приликом регрутовања.

Оцена регрутне комисије може бити:

- 1) способан за војну службу;
- 2) органичено способан за војну службу;
- 3) привремено неспособан за војну службу;
- 4) неспособан за војну службу.

Оцена неспособан и привремено неспособан за војну службу може се дати само на основу лекарских и других прегледа и психолошких испитивања у војној здравственој установи.

Род, односно службу одређену на регрутовању, регрутна комисија може, изузетно, изменити ако је то потребно због попуне Војске, промене здравствене способности регрута, накнадно стечених квалификација или промене занимања и стицања знања важних за Војску.

Члан 294.

Војни обвезник који је оцењен привремено неспособним за војну службу подлеже поновним регрутовањима до краја календарске године у којој навршава 27 година живота.

Приликом сваког регрутовања, привремена неспособност се може одредити у трајању до две године, с тим што се време трајања привремене неспособности не може одредити дуже од краја календарске године у којој војни обвезник навршава 27 година живота.

Војни обвезник коме би време трајања привремене неспособности за војну службу требало одредити дуже од краја календарске године у којој навршава 27 година живота преводи се у резервни састав и његова способност за војну службу оцењује се по одредбама овог закона које се односе на лица у резервном саставу.

Члан 295.

Прописе о мерилима за оцењивање здравствене способности војних обезника за војну службу и о лекарским и другим прегледима и испитивањима војних обезника ради утврђивања способности за војну службу, као и прописе о начину рада регрутних комисија и о условима за одређивање родова и служби у којима ће регрут служити војни рок доноси Савезна влада.

3. Обавеза служења војног рока

Члан 296.

Служење војног рока траје 12 месеци.

Регруту који због верских или других разлога савести не жели да служи војни рок под оружјем или жели да служи у цивилној служби, војни рок траје 24 месеца.

Регрут из става 2. овог члана који у току служења војног рока одлучи да прими оружје, војни рок наставља да служи по програму за војнике који носе оружје, чије трајање не може бити краће од 12 месеци.

Изузетно од одредаба ст. 1. до 3. овог члана, председник Републике може одлучити да се војници опусте са служења војног рока до 60 дана раније, ако потребе попуне и борбена готовост Војске то омогућавају.

Члан 297.

Војни рок у цивилној служби служи се у војнопривредним, здравственим, општим спасилачким организацијама, организацијама за рехабилитацију инвалида и у другим организацијама и установама које се баве делатношћу од општег интереса.

Организација, односно установа у којој се служи војни рок у цивилној служби дужна је да обезбеди бесплатан смештај, исхрану, лична примања у висини новчаних примања војника и одговорно лице за контролу рада и контролу служења војног рока у цивилној служби.

За време служења војног рока у цивилној служби војник је изједначен у погледу права и обавеза са војником на служењу војног рока у Војсци.

Члан 298.

Регрут који не жели да служи војни рок под оружјем подноси, у року од 15 дана од дана пријема позива за регрутацију, писмени захтев надлежном војнотериторијалном органу, у коме наводи разлоге због којих не жели да служи војни рок под оружјем, као и на којим пословима у Војсци или цивилној служби жели да служи војни рок.

Члан 299.

Надлежна регрутна комисија је дужна да одлуку на захтев из члана 298. овог закона донесе у року од 60 дана.

При решавању захтева, регрутна комисија може консултовати социјалне раднике, педагоге, представнике верских заједница и др.

Члан 300.

Против одлуке комисије из члана 299. овог закона подносилац захтева може поднети приговор у року од 15 дана од дана пријема одлуке.

По приговору из става 1. овог члана решава војнотериторијални орган који је другостепени орган војнотериторијалном органу чија је комисија донела првостепену одлуку.

Одлука органа из става 2. овог члана је коначна и против ње се не може водити управни спор.

Члан 301.

На служење војног рока упућују се регрути који су оцењени способним или органичено способним за војну службу кад наврше 21 годину живота.

Регрут који је уписан на факултет, односно другу високу или вишу школу упућује се на служење војног рока кад заврши факултет, односно другу високу или вишу школу, али најдоцније до краја новембра календарске године у којој навршава 27 година живота.

Регрут из става 2. овог члана дужан је да до краја новембра текуће године надлежном војнотериторијалном органу достави доказ да је уписан на факултет, односно другу високу или вишу школу.

Члан 302.

Регрут који захтева да буде упућен на служење, односно дослужење војног рока биће упућен у року од три месеца од дана подношења захтева, ако у тој години навршава 18 година живота.

Регрут који се са одобреног привременог боравка у иностранству, који траје дуже од једне године, врати у земљу и затражи да буде упућен на служење војног рока, упућује се у року од 30 дана од дана подношења захтева, ако у тој години навршава 18 година живота.

Члан 303.

Регрут може бити упућен на служење војног рока до краја календарске године у којој навршава 27 година живота.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, регрут за кога се утврди да није извршио обавезе прописане овим законом, па због тога није био упућен на служење војног рока до краја календарске године у којој навршава 27 година живота, упућује се на служење војног рока најдоцније до краја календарске године у којој навршава 35 година живота, о чему решење доноси надлежни војнотериторијални орган.

Члан 304.

Регрут који има одговарајућу школску спрему и испуњава друге услове прописане за избор слушалаца школе за резервне официре, може служити војни рок у школи за резервне официре ако је оцењен способним за војну службу.

Регруте за слушаоце школе за резервне официре бира комисија коју образује надлежни војнотериторијални орган.

Члан 305.

О упућивању на служење војног рока регрута који стално живи у иностранству, регрута који поред југословенског има и страно држављанство и регрута који је служио војни рок у иностранству, а који захтева да служи војни рок у Војсци, решава начелник Генералштаба.

Члан 306.

На служење војног рока на упућује се:

1) регрут који је правноснажно осуђен на казну малолетничког затвора или безусловно на казну затвора због кривичног дела - док казну не издржи или не буде пуштен на условни отпуст;

2) регрут према коме је примењена васпитна мера или мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи - док траје мера која је примењена;

3) регрут против кога је покренут кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности - док поступак не буде правноснажно окончан.

Регрут из става 1. овог члана може се упутити на служење војног рока до краја календарске године у којој навршава 35 година живота.

Члан 307.

Од обавезе служења војног рока ослобађа се:

1) лице оцењено неспособним за војну службу;

2) лице које стекне држављанство СРЈ прирођењем или на основу међународних уговора, ако је у земљи чији је било држављанин одслужило војни рок, односно ако је навршило 27 година живота;

3) лице које је стекло својство професионалног војника, по одредбама овог закона;

4) лице које је завршило Полицијску академију и на дужности официра полиције провело најмање четири године;

5) лице које је завршило средњу школу унутрашњих послова и на дужности милиционара провело најмање четири године,

6) лице које је завршило другу школу унутрашњих послова у трајању од најмање годину дана и на дужности стражара у казнено-поправној установи провело најмање четири године.

Члан 308.

Служење војног рока на захтев регрута одлаже се:

1) регруту који по прописима којима се уређује заштита породице лица на обавезној војној служби стиче својство храниоца породице ако би упућивањем на служење војног рока његова породица била доведена у тежак материјални положај - док те околности трају, а најдоцније до краја новембра календарске године у којој навршава 27 година живота;

2) половини, односно већем броју регрута ако је њихов број непаран, који су чланови једног домаћинства, ако се један или више чланова тог домаћинства упућује или се већ налази на служењу војног рока - за време док тај члан, односно друга половина чланова тог домаћинства не одслужи војни рок или не буде из других разлога отпуштен из Војске, а најдоцније до краја новембра календарске године у којој навршавају 27 година живота;

3) ако би услед смрти или тешке болести у породици или услед елементарне непогоде породица регрута била доведена у тежак положај његовим упућивањем на служење војног рока - за време док ти разлози постоје, а најдуже за годину дана.

Регруту из става 1. тач. 1. и 2. овог члана служење војног рока одлаже се за наредну годину ако уз захтев за одлагање служења војног рока пружи потребне доказе у року од осам дана од дана пријема обавештења или позива за упућивање на служење војног рока.

Регрут који по одредбама овог члана користи право на одлагање служења војног рока дужан је да обавести надлежни војнотериторијални орган о насталој промени због које му то право престаје, у року од осам дана од дана настанка такве промене.

На захтев регрута, служење војног рока се, из оправданих породичних или других разлога, може одложити најдуже за годину дана.

Изузетно од одредбе става 4. овог члана, регруту - врхунском спортисти или члану државне репрезентације, регруту - врхунском уметнику или регруту - врхунском научном истраживачу може се на захтев надлежног савезног министра одложити служење војног рока најдоцније до краја новембра календарске године у којој навршава 27 година живота.

Члан 309.

Служење војног рока прекида се:

1) војнику који је у току служења војног рока оцењен привремено неспособним за војну службу;

2) војнику кога је у току служења војног рока правноснажном пресудом суд осудио на казну малолетничког затвора или на безусловну казну затвора - док казну не издржи или док не буде пуштен на условни отпуст;

3) војнику против кога је у току служења војног рока покренут кривични поступак због кривичног дела учињеног пре ступања на служење војног рока, за које се гони по службеној дужности - ако је за то дело предвиђена казна затвора преко три године.

Изузетно од одредбе става 1. тачка 2. овог члана, служење војног рока се не прекида војнику који је правноснажном пресудом осуђен на казну малолетничког затвора до две године или на безусловну казну затвора до две године, а коме до завршетка служења војног рока не остаје више од шест месеци.

Члан 310.

Војнику се служење војног рока, на његов захтев, може прекинути због смрти или тешке болести у породици или због елементарне непогоде, ако би његова породица била доведена у тежак положај због његове одсутности за време док постоје ти разлози, а најдуже за годину дана.

Служење војног рока може се прекинути војнику спортисти ради припрема и његовог учешћа у саставу репрезентације Југославије на светском или европском такмичењу или на олимпијским играма, војнику - врхунском уметнику - ради припрема и учешћа на европским или светским уметничким манифестацијама, војнику - научном истраживачу - ради стручног и истраживачког рада од изузетног значаја.

Захтев за прекид служења војног рока из става 2. овог члана подноси надлежни савезни министар.

Члан 311.

Лице коме је прекинуто служење војног рока по одредбама члана 309. става 1. тачка 1. и члана 310. ст. 1. и 2. овог закона, упутиће се на дослужење војног рока по престанку разлога због којих му је прекинуто служење војног рока, а најдоцније до краја календарске године у којој навршава 27 година живота.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, лице коме је прекинуто служење војног рока неће се упутити на дослужење војног рока ако му је до краја служења војног рока остало мање од 60 дана. То лице се решењем преводи у резервни састав даном када му је прекинуто служење војног рока.

Члан 312.

Време које студент војне академије и ученик средње војне школе проведе у војној школи рачуна се као служење војног рока.

Студенту војне академије и ученику средње војне школе коме је по било ком основу прекинуто школовање не рачуна се у служење војног рока прва година школовања у војној школи.

Члан 313.

У служењу војног рока не рачуна се време:

- 1) на издржавању дисциплинских мера војничког притвора, односно на издржавању казне затвора коју надлежни војни старешина, према прописима о војној дисциплини, изриче у укупном трајању преко два дана;
- 2) на лечењу и боловању због онеспособљења изазваног у намери да избегне служење војног рока или да буде распоређен на лакшу дужност - ако је то утврђено правноснажном пресудом војног суда;
- 3) самовољног напуштања Војске које је непрекидно трајало најмање 24 часа;
- 4) у притвору који је против њега одређен у кривичном поступку - ако је то време правноснажном пресудом урачунато у казну због извршеног кривичног дела.

Члан 314.

Лице које одслужи војни рок отпушта се из Војске и постаје војник у резерви, а под условима прописаним законом постаје резервни подофицир, односно резервни официр.

Војник који на крају служења војног рока користи одсуство које му припада или одсуство које му је одобрено отпушта се из Војске раније за онолико дана колико траје одсуство које му припада, односно које му је одобрено.

4. Резервни састав Војске

Члан 315.

Резервни састав Војске чине војни обвезници:

- 1) који су одслужили војни рок;
- 2) који су, по одредбама овог закона, регулисали обавезу служења војног рока на други начин;
- 3) жене - војни обвезници.

Члан 316.

Обавезе лица у резервном саставу Војске (у даљем тексту: резервни састав) настају од дана отпуштања са служења војног рока, односно од дана кад је обавеза служења војног рока регулисана на други начин и трају до краја календарске године у којој војни обвезник - мушкарац навршава 60 година живота.

Обавеза лица у резервном саставу настају за жене почетком календарске године у којој навршавају 19 година живота и трају до краја календарске године у којој навршавају 50 година живота.

У случају непосредне ратне опасности и за време ратног стања, председник Републике може продужити трајање обавеза лица у резервном саставу за резервне подофицире и резервне официре и после истека рокова из ст. 1. и 2. овог члана.

Председник Републике може, у случају непосредне ратне опасности и за време ратног стања, наредити да се војници којима је истекао војни рок по овом закону непосредно по одслужењу војног рока задрже у Војсци као лица у резервном саставу.

Члан 317.

Војни обвезници који су одслужили војни рок, а имају ратни распоред у милицији, могу бити позвани на војну вежбу у јединице милиције.

Функционер који руководи савезним, односно републичким органом надлежним за унутрашње послове, позива војне обвезнике из става 1. овог члана на војну вежбу у јединицама милиције, решава о њиховим захтевима за одлагање војне вежбе и о другим питањима у вези са извршењем те вежбе.

Војна вежба у јединицама милиције изједначава се са војном вежбом у војним јединицама, односно војним установама.

Члан 318.

Лица у резервном саставу - мушкарци могу бити позивани на војну вежбу до навршених 60 година живота, а жене - до навршених 50 година живота.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, на војну вежбу се не позива трудна жена, војни обвезник чији је брачни друг позван на војну службу или који нема брачног друга - ако има дете млађе од 15 година, као ни жена чији брачни друг није позван на војну службу - ако има дете млађе од десет година.

Лице у резервном саставу може бити позвано на војну вежбу највише до 90 дана у току једне године.

Председник Републике може, у случају непосредне ратне опасности и за време ратног стања, наредити да се позову на војну вежбу:

- 1) лица у резервном саставу која су завршила војну вежбу у трајању прописаном одредбом става 3. овог члана;
- 2) лица у резервном саставу која су навршила године живота из става 1. овог члана.

Члан 319.

На захтев лица у резервном саставу војна вежба му се одлаже:

- 1) ако је болесно - до наредног позивања по његовом оздрављењу;
- 2) ако се из његовог домаћинства у исто време позивају на војну вежбу два члана, или више чланова или се неки од њих већ налазе на војној вежби или на служењу војног рока - док се један члан, односно друга половина чланова домаћинства не врати са војне вежбе, односно са служења војног рока;
- 3) ако у време војне вежбе полаже испите и ако би одласком на војну вежбу било спречено да заврши школску годину - док такав разлог постоји;
- 4) ако се у време војне вежбе налази на припремама ради учешћа на савезним и међународним спортским такмичењима;
- 5) ако би услед смрти или тешке болести у домаћинству, односно услед елементарне непогоде домаћинство било доведено у тежак положај његовим одласком на војну вежбу - док такво стање у домаћинству траје, а најдуже једну годину;

6) ако је непосредно пред одлазак или у време одласка на војну вежбу наступили смрт у домаћинству или у породици - до наредног позивања на војну вежбу.

Ако у месту у коме борави лице у резервном саставу влада заразна болест, војна вежба се том лицу одлаже док заразна болест траје.

Лицу у резервном саставу војна вежба се може, изузетно, одложити због неодложних потреба службе ако то затражи надлежни државни орган, предузеће или организација код које је то лице запослено - док таква потреба постоји, а најдуже годину дана.

Војна вежба која траје дуже од три дана може се земљораднику и другом лицу које самостално обавља привредну делатност, изузетно одложити због неодложних радова, ако у његовом домаћинству нема другог члана способног за привређивање, а најдуже три месеца.

Захтев за одлагање вршења војне вежбе подноси се надлежном војнотериторијалном органу у року од осам дана од дана пријема позива за војну вежбу. Ако се одлагање затражи због разлога наведених у тач. 1, 4. и 5. става 1. овог члана, захтев се може поднети и кад настане разлог због кога се тражи одлагање вршења војне вежбе.

Члан 320.

Савезна влада доноси прописе: о позивању војних обвезника ради вршења војне обавезе; о времену и начину упућивања регрута на службу војног рока; о месту и начину служења војног рока без оружја и у цивилној служби; о условима и поступку за избор регрута за слушаоце школе за резервне официре; о одлагању и прекиду служења војног рока и о отпуштању војника из Војске; о позивању лица у резервном саставу на војне вежбе и одлагању војне вежбе; о организовању стручне обуке лица у резервном саставу; о начину одређивања ратног распореда војним обвезницима; о издавању војним обвезницима личне војне опреме и о чувању, одржавању и враћању те опреме.

5. Путовање и боравак војних обвезника у иностранству

Члан 321.

Војни обвезник за време регрутне обавезе који намерава да путује у иностранство на привремени или стални боравак дужан је да прибави одобрење надлежног војнотериторијалног органа.

Одобрење за путовање и привремени боравак у иностранству може се издати војном обвезнику из става 1. овог члана ако у иностранство путује, и то:

- 1) ради лечења - док траје лечење, а најдуже две године;
- 2) ради учешћа у јачким екскурзијама, коришћења годишњег одмора, туристичког путовања и сл. - до 40 дана;
- 3) ради обављања службеног посла, учествовања на спортским такмичењима или културно-уметничким приредбама, решавања имовинских, породичних и сличних односа у иностранству или у случају тешке болести или смрти члана уже породице у иностранству - до 60 дана;
- 4) ради обављања пловидбеног стажа по програму школе за образовање ученика поморског смера - до завршетка тог стажа;
- 5) ради извршавања обавеза из радног односа на броду или ваздухоплову СРЈ који саобраћају на међународним линијама - до две године;
- 6) ради одласка у иностранство са родитељима или брачним другом, који

у иностранство одлазе службено или на рад, ако његово упућивање на службу војног рока није предвиђено у року од једне године од дана подношења захтева за одобрење - до четири године;

7) ради обављања приватних или службених послова, ако је на регрутовању оцењен привремено неспособним за војну службу - до истека времена за које је оцењен привремено неспособним за војну службу;

8) ради школовања на факултету, односно другој високој или вишој школи у иностранству - до завршетка школовања, а најкасније до краја новембра календарске године у којој навршава 27 година живота.

Путовање и привремени боравак у иностранству одобрен војном обвезнику из става 1. овог члана могу трајати најдуже до краја новембра календарске године у којој регрут навршава 27 година живота.

Војном обвезнику из става 1. овог члана који путује у иностранство на стални боравак издаће се одобрење.

Војном обвезнику из става 1. овог члана који борави у иностранству може се издати одобрење за привремени или стални боравак у иностранству, односно за продужење боравка у иностранству под условима из ст. 2 и 4. овог члана, као и из других оправданих разлога (запослење, школовање, лечење, решавање неодложних породичних потреба и други слични разлози), ако би тај војни обвезник или чланови његове породице због ускраћивања одобрења били доведени у тежак материјални или други положај.

Војном обвезнику из ст. 2, 4. и 5. овог члана неће се издати одобрење за путовање у иностранство ако постоји нека од сметњи их члана 323. овог закона.

Члан 322.

Војном обвезнику који борави у иностранству за време регрутне обавезе одобрење за боравак, односно за продужење боравка у иностранству издаје дипломатско, односно конзуларно представништво СРЈ (у даљем тексту: дипломатско представништво) код кога се води у евиденицији. Одобрење за боравак у иностранству, односно за продужење боравка у иностранству у року дужем од краја календарске године у којој тај војни обвезник навршава 27 година живота дипломатско представништво може дати само по претходно прибављеној сагласности начелника Генералштаба.

Дипломатско представништво је дужно да у року од два месеца од дана издавања одобрења из става 1. овог члана обавести надлежни војнотериторијални орган.

Члан 323.

Лице у резервном саставу не може путовати у иностранство и привремено или стално боравити у иностранству:

- 1) ако му је достављен позив за војну службу;
- 2) ако је против њега покренут кривични поступак због кривичног дела неодржавања позиву и избегавања војне службе или због кривичног дела избегавања војне службе онеспособљењем или обманом.

Савезна влада може прописати услове под којима се привремено ограничава путовање у иностранство војних обвезника одређених годишта или одређених специјалности које су од посебног значаја за попуну Војске.

Члан 324.

Регрут и лице у резервном саставу који су отпутовали у иностранство на боравак дужи од једне године дужни су да се пријаве надлежном дипломатском представништву ради увођења у војну евиденцију, у року одређеном прописима о путним исправама држављана СРЈ.

Регрут који борави у иностранству у календарској години у којој навршава 17 година живота дужан је да се у тој календарској години пријави дипломатском представништву ради регулисања војне обавезе.

Дипломатско представништво је дужно да у року од месец дана од дана увођења у војну евиденцију регрута из става 2. овог члана о томе обавести надлежни војнотериторијални орган.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, регрут који осим југословенског има и страно држављанство и регрут који се са одобреног сталног боравка у иностранству врати на боравак у СРЈ ради школовања, не упућује се на служење војног рока за време док им школовање траје.

Члан 325.

Лице у резервном саставу не може ступити у службу страних оружаних снага или заснивати било какав однос са тим снагама без претходног одобрења надлежног војнотериторијалног органа.

6. Позивање и евиденција војних обвезника

Члан 326.

Војни обвезник кога надлежни орган позове у вези са вршењем војне обавезе дужан је да се јави одређеном органу у месту и у време који су означени у појединачном или општем позиву и да са собом понесе ствари и исправе које су одређене у позиву.

Појединачни позив, осим позива за мобилизацију или за пробну мобилизацију, доставља се војном обвезнику најдоцније 30 дана пре дана одређеног за почетак обавезе ради које је позван.

Ако се војни обвезник не одазове позиву и не оправда свој изостанак, орган који га је позвао може издати налог за његово принудно привођење. Налог за принудно привођење извршавају овлашћени органи унутрашњих послова, односно овлашћени војни органи.

Члан 327.

Лице које је позвано у вези са вршењем војне обавезе има право на накнаду трошкова за превоз средствима јавног саобраћаја, смештај и исхрану.

Члан 328.

Регруту и лицу у резервном саставу који су у радном односу, а позвани су у вези са вршењем војне обавезе, за време те обавезе припада накнада у висини месечне плате, односно зараде коју су остварили за последњи месец пре позивања, увећане за просечан пораст зарада радника у привреде Југославије.

Регруту и лицу у резервном саставу који самостално обављају регистровану привредну или другу професионалну делатност, за време вршења војне обавезе

припада накнада у висини основице од које плаћају доприносе за обавезно сопствено социјално осигурање.

Регруту и лицу у резервном саставу који примају пензију или новчану накнаду због привремене незапослености за време вршења војне обавезе ради које су позвани припада накнада у висини припадајуће пензије, односно бруто новчане накнаде због привремене незапослености.

Регруту и лицу у резервном саставу који нису запослени или који самостално не обављају регистровану привредну или другу професионалну делатност, као и регруту и лицу у резервном саставу који не примају пензију или новчану накнаду због привремене незапослености, за време вршења војне обавезе ради које су позвани припада новчана накнада у износу који пропише Савезна влада.

Регруту и лицу у резервном саставу из ст. 1 до 3. овог члана којима је накнада утврђена према тим одредбама мања од накнаде из става 4. овог члана, припада накнада у износу утврђеном према одредби става 4. овог члана.

Резервном официру, односно резервном подофициру за време војне службе припадају плата и посебне накнаде које су према одредбама овог закона утврђење за професионалног официра, односно професионалног подофицира истог чина на истој дужности.

Резервном официру, односно резервном подофициру коме су плата односно зарада, пензија и слично већи од износа из става 6. овог члана, за време војне службе исплаћује се накнада према одредбама ст. 1. до 3. овог члана.

Накнаде предвиђене одредбама овог члана исплаћују се лицима позваним ради вршења војне обавезе на терет средстава којима располаже Војска.

Накнаде предвиђене одредбама овог члана не припадају лицу у резервном саставу позваном на војну вежбу која траје до 48 часова. За то време припадају му бесплатна исхрана и смештај, ако војна вежба траје дуже од осам часова.

Државни орган, предузеће и друго правно лице и лице које самостално обавља регистровану или другу професионалну делатност код којих је лице позвано на војну вежбу запослено, дужни су да прерасподелом радног времена или на други начин обезбеде да то лице за време ангажовања на војној вежби која траје до 48 часова оствари плату, односно зараду у пуном износу.

Члан 329.

О војним обвезницима води се евиденција. Евиденцију свих војних обвезника води надлежни војнотериторијални орган. Војни обвезници воде се у евиденцији према свом пребивалишту, а војни обвезници који су у радном односу на неодређено време на територији другог војнотериторијалног органа на којој немају пребивалиште - према месту у коме се налазе у радном односу на неодређено време, ако су у том месту пријавили боравак.

Војну евиденцију обвезника који бораве у иностранству дуже од једне године воде и дипломатска представништва.

Војни обвезници се уводе у евиденцију почетком године у којој настаје регрутна обавеза.

Члан 330.

Државни органи, предузећа и друга правна лица дужни су да надлежном војнотериторијалном органу, на његов захтев, пруже потребне податке о војним

обвезницима, ради оцењивања способности за војну службу и одређивања рода, службе или појединачних дужности у Војсци.

Члан 331.

Војним обвезницима који се воде у евиденцији издаје се војна књижица.

Војна књижица је лична јавна исправа којом војни обвезник доказује извршење војне обавезе и свој идентитет док је на војној служби.

Забрањено је изношење војне књижице из СРЈ.

Члан 332.а

Регрут и лице у резервном саставу дужни су да у року од осам дана од дана настале промене надлежном војнотериторијалном органу код кога су уведени у војну евиденцију пријаве: очигледну промену здравственог стања значајну за способност за војну службу; стицање школских и стручних квалификација; заснивање и престанак радног односа; врсту и место обављања самосталне делатности, односно друге професионалне делатности; промену стана (нову адресу); промену пребивалишта; повратак са служења војног рока и губљење војне књижице.

Лица из става 1. овог члана дужна су да пријаве боравак у иностранству дужи од 40 дана и привремену одсутност из пребивалишта дужу од 40 дана - у року од осам дана пре одласка, а повратак из иностранства, односно у пребивалиште - у року од осам дана од дана доласка у пребивалиште.

Жене - војниобвезници, поред промена из ст. 1. и 2. овог члана, дужне су да пријаве и промену у породичном животу које утичу на вршење војне обавезе (удају, трудноћу, рођење детета, развод брака, смрт у породици и др.).

Промене из ст. 1. до 3. овог члана војни обвезници који су запослени у другим државним органима, предузећима и другим организацијама и заједницама у којима постоји служба или лице које врши послове одбране, пријављују тој служби, односно лицу. Ова служба, односно лице, у року од осам дана од дана пријављене промене, извештава о томе војнотериторијални орган који регрута или лице у резервном саставу води у војној евиденцији.

Члан 333.

О променама код војног обвезника до којих је дошло одлуком надлежног државног органа, тај орган је дужан да у року од 15 дана од дана настале промене обавести војнотериторијални орган код кога се војни обвезник води у евиденцији, и то:

1) о промени личног имена и о престанку југословенског држављанства - орган који је о томе донео правноснажно решење;

2) о покретању, обустави или прекиду кривичног поступка због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, о правноснажној осуди због кривичног дела на казну малолетничког затвора или безусловну казну затвора, о правноснажно изреченој заводској васпитној мери или мерама безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој организацији и обавезног лечења алкохоличара и наркомана у здравственој или другој специјализованој организацији и о упућивању на издржавање казне малолетничког затвора или затвора - надлежни суд;

3) о казни затвора изреченој због прекршаја - орган који је казну изрекао;

4) о отпуштању са издржавања казне затвора или малолетничког затвора - орган, односно установа која је војној обвезника отпустила са издржавања казне.

О одласку војног обвезника на рад у иностранство обавештење из става 1. овог члана дужна је да достави организација чијим је посредством војни обвезник запослен у иностранству.

Обавештење о смрти или проглашењу несталог војног обвезника за умрлог, дужан је да достави надлежан матичар.

Одсутност војног обвезника из пребивалишта, односно боравишта из непознатих разлога дуже од 15 дана, пријављује члан породице са којим је живео у заједничком домаћинству, а ако је живео одвојено од породице и био запослен - одговорно лице у државном органу, предузећу и другом правном лицу које воде евиденцију запослених лица, односно лице које самостално обавља делатност код кога је одсутни војни обвезник запослен. Пријаву о одсутности војног обвезника из непознатих разлога та лица су дужна да поднесу у року од осам дана по истеку 15 дана од дана његове одсутности.

Члан 334.

Прописе о начину на који ће се исплаћивати накнаде војним обвезницима позваним ради вршења војне обавезе у Војсци и о вођењу евиденције војних обвезника доноси савезни министар за одбрану.

7. Поступак

Члан 335.

Решење у вези са извршењем војне обавезе доноси надлежни војнотериторијални орган, ако овим законом није друкчије одређено.

Старшина на положају команданта самосталног батаљона, команданта пука, њему равном или вишем положају, доноси решење у вези са регулисањем обавезе служења војног рока војника из јединице, односно установе којом командује. Тај старшина решењем утврђује и трајање војног рока војника који служи војни рок без оружја, с тим што је дужан да решење о томе достави надлежном војнотериторијалном органу који га води у евиденцији.

Жалба против решења које је донесено у вези са извршењем војне обавезе не задржава извршење тог решења.

О жалби на одлуку регрутне комисије решава војнотериторијални орган који је образовао ту комисију.

Против решења о жалби на одлуку регрутне комисије не може се водити управни спор.

О жалби на одлуку дипломатског представништва у вези са извршењем војне обавезе војног обвезника на привременом или сталном боравку у иностранству решава начелник Генералштаба или старшина кога он овласти.

Члан 336.

Таксе се не могу уводити нити наплаћивати за решења и друге одлуке, уверења и друге акте, захтеве, жалбе и друге поднеске, као и за прилоге уз те акте, односно поднеске у вези са извршењем војне обавезе или који се односе на ту обавезу.

ДЕО ПЕТИ**Глава XVIII****РАСПОЛАГАЊЕ И УПРАВЉАЊЕ СРЕДСТВИМА И МАТЕРИЈАЛНО И ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ****Члан 337.**

Средства, у смислу овог закона, јесу новчана средства, непокретне и покретне ствари и имовинска права у својини СРЈ, која се у Савезном министарству за одбрану и Војсци користе за извршавање Уставом СРЈ и савезним законом одређених војних задатака.

Средствима из става 1. овог члана располаже се и управља у складу са савезним законом којим се уређује финансирање СРЈ, савезним законом којим се уређује имовина СРЈ, другим савезним законима и прописима Савезне владе.

Члан 338.

Савезни министар за одбрану може одредити да поједине војне установе чија делатност има производни или услужни карактер, послују на начин да стичу средства и остварују добит, односно приход.

Начин рада, пословања и управљања установама из става 1. овог члана уређују се прописом који, у складу са законом, доноси савезни министар за одбрану.

Члан 339.

Одредбе члана 337. овог закона примењују се и за време ратног стања, непосредне ратне опасности или ванредног стања.

Ако се у условима из става 1. овог члана Савезна влада не може састати, одлуке или прописе у вези са располагањем и управљањем средствима доноси савезни министар за одбрану, уз обавезу да их поднесе Савезној влади на верификацију чим то буде могуће.

ДЕО ШЕСТИ**Глава XIX****КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ****Члан 340.**

Новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара или казном затвора до 60 дана казниће се за прекршај војни обвезник ако се без оправданог разлога не одазове позиву надлежног војнотериторијалног органа у време и место који су назначени у појединачном, односно општем позиву - за увођење у војну евиденцију, регрутовање, служење војног рока, као и лекарске и друге прегледе и испитивања (члан 288. став 1. и члан 289), за војну вежбу или другу обуку у резервном саставу која се признаје као извршење војне вежбе (чл. 317. и 318.).

Члан 341.

Новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај регрут или лице у резервном саставу:

1) ако изнесе војну књижицу из СРЈ (члан 331. став 3);

2) ако у прописаном року не пријави надлежном војнотериторијалном органу код кога се води у војној евиденцији настале промене из члана 332. ст. 1, 2. и 3. овог закона.

Члан 324.

Новчаном казном од 45.000 до 450.000 динара казниће се за прекршај организацији чијим се посредовањем војни обвезник запосли у иностранству ако не обавести или благовремено не обавести надлежни војнотериторијални орган о одласку војног обвезника на рад у иностранство (члан 333. став 2).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у организацији из тог става новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара.

Члан 343.

Новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у државном органу и другом правном лицу ако не обавести или благовремено не обавести и надлежни војнотериторијални орган о променама код војног обвезника из члана 333. ст. 1. и 3. овог закона.

Члан 344.

Новчаном казном од 45.000 до 450.000 динара казниће се за прекршај предузеће, друго правно лице и лице које самостално обавља делатност код кога је војни обвезник запослен:

1) ако на захтев надлежног војнотериторијалног органа не пружи потребне податке о војним обвезницима ради оцењивања способности за војну службу и одређивања рода, службе и појединачних дужности у Војсци (члан 330);

2) ако у прописаном року не пријави надлежном војнотериторијалном органу одсутност војног обвезника из непознатих разлога, који је био запослен код њега (члан 333. став 4).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу и другом правном лицу новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара.

Члан 345.

Новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај члан породице војног обвезника са којим војни обвезник живи у заједничком домаћинству ако у прописаном року не пријави надлежном војнотериторијалном органу одсутност војног обвезника из непознатих разлога (члана 333. став 4).

ДЕО СЕДМИ**Глава XX****ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ****Члан 346.**

Даном ступања на снагу овог закона активни официри и активни млађи официри Југословенске народне армије преводе се у професионалне официре, односно професионалне подофицире Војске у чину у коме су се затекли на дан ступања на снагу овог закона.

Члан 347.

Даном ступања на снагу овог закона активни војни службеници Југословенске народне армије преводе се у професионалне подофицире, односно професионалне официре Војске, и то:

- 1) војни службеник IX класе - у чин старијег водника I класе;
- 2) војни службеник VIII класе - у чин заставника;
- 3) војни службеник VII класе - у чин потпоручника;
- 4) војни службеник VI класе - у чин поручника;
- 5) војни службеник V класе - у чин капетана;
- 6) војни службеник IV класе - у чин капетана I класе;
- 7) војни службеник III класе - у чин мајора;
- 8) војни службеник II класе - у чин потпуковника;
- 9) војни службеник I класе - чин пуковника.

Члан 348.

Грађанска лица на служби у Југословенској народној армији, осим грађанских лица на служби у Савезном министарству за одбрану, даном ступање на снагу овог закона преводе се у цивилна лица на служби у Војсци.

Грађанска лица на служби у Југословенској народној армији у Савезном министарству за одбрану, даном ступања на снагу овог закона постају лица запослена у савезним органима управе.

Лицу које не прихвати превођење по одредби става 2. овог члана престаје служба у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Лицу из става 2. овог члана чија би плата, по прописима о положају запослених у савезним органима управе, била мања од плате коју је остварило до дана ступања на снагу овог закона, задржава достигнути износ ако је то за њега повољније, док се разлика не достигне повећањем плате по било ком основу.

Члан 349.

По одредбама чл. 346. и 347. овог закона извршиће се и превођење резервних официра, млађих официра и војних службеника Југословенске народне армије, као и резервних војних службеника, и то:

- 1) војни службеник XII класе - у чин водника;
- 2) војни службеник XI класе - у чин водника I класе;
- 3) војни службеник X класе - у чин старијег водника.

Пензионисани војни службеници, који су до данаступања на снагу овог закона остваривали право на пензију, то право остварују према чину у који су преведени од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 350.

Активним официрима, млађим официрима и војним службеницима Југословенске народне армије и грађанским лицима на служби у Југословенској народној армији који не прихвате превођење у професионалног официра, професионалног подофицира Војске, односно цивилно лице на служби у Војсци, престаје служба у Војсци у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Лица из става 1. овог члана која прихвате превођење у професионалног официра и професионалног подофицира Војске, односно у цивилно лице у Војсци, а немају

југословенско држављанство, дужна су да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона стекну југословенско држављанство.

Лицима из става 2. овог члана која не стекну југословенско држављанство престаје служба у Војсци у року од 30 дана од дана истека рока који им је остављен за стицање југословенског држављанства.

Члан 351.

Војна легитимација издата по одредбама члана 645. Закона о служби у оружаним снагама служи за доказивање идентитета професионалног војника до истека рока од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 352.

Професионални официр у чину капетана II класе који нема завршену војну академију, односно одговарајућу високу стручну спрему, а положио је испит за чин мајора, унапредиће се у чин мајора према условима из члана 73. тачка 2. Закона о служби у оружаним снагама, ако те услове испуни најдоцније до 31. децембра 1995. године.

Професионални официр у чину мајора који нема завршену војну академију, односно одговарајућу високу стручну спрему, а постављен је на формацијско место вишег чина пре дана ступања на снагу овог закона, унапредиће се у чин потпуковника према условима из члана 75. тачка 2. Закона о служби у оружаним снагама, ако те услове испуни најкасније до 31. децембра 1995. године.

Члан 353.

Професионалном официру, односно професионалном подофициру који је школовање или специјализацију завршио пре ступање на снагу овог закона обавеза служења у Војсци утврђује се према одредбама Закона о служби у оружаним снагама.

Обавеза служења у Војсци лица које се на дан ступања на снагу овог закона затекло у својству питомца или слушаоца војне школе, односно стипендисте Савезног секретаријата за народну одбрану, утврђује се у складу са одредбом става 1. овог члана.

Члан 354.

Право на продужено осигурање у смислу члана 59. став 1. овог закона има брачни друг професионалног официра, односно професионалног подофицира који је принудом прекинуо радни однос због предислокације јединице, односно установе са територије бивших југословенских република на територији СРЈ, а нема могућност да се запосли у новом месту службовања професионалног официра, односно професионалног подофицира.

Члан 355.

Одредбе члана 107. став 2. и чл. 115. и 147. овог закона примењују се до 31. децембра 1994. године.

Одредбе члана 147. овог закона примењују се до 31. децембра 1994. године и на цивилна лица запослена у савезним органима управе која су се на дан ступања на снагу овог закона затекла у Савезном министарству за одбрану у својству грађанских лица на служби у Југословенској народној армији.

Члан 356.

Војне установе које обављају производну и услужну делатност, односно послују по принципу стицања и расподеле дохотка, зависно од потреба Војске, трансформисаће се у установе из члана 338. овог закона, или јединице и установе Војске, или у предузећа, у складу са законом.

Грађанска лица на служби у Југословенској народној армији у установама из става 1. овог члана преводе се у складу са одредбама овог закона.

Члан 357.

На лица која су остварила право на месечну новчану накнаду због престанка службе по потреби службе до дана ступања на снагу овог закона примениће се одредбе члана 115. овог закона, најдоцније до првог дана наредног месеца од његовог ступања на снагу.

Члан 358.

Права из пензијског и инвалидског осигурања остварене по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона усклађују се по одредбама овог закона.

Поступак за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања покренут до дана ступања на снагу овог закона окончаће се под условима и на начин који су уређени прописима који су били на снази у време покретања поступка, ако је то за осигураника повољније.

Лице које због престанка службе у Војсци изгуби статус војног осигураника стиче право на пензију код Фонда за социјално осигурање војних осигураника ако то право не може остварити по прописима републике чланице, с тим да се у погледу услова за стицање и начина одређивања и усклађивања пензија примењују прописи који важе за осигуранике - раднике у републици чланици.

Члан 359.

У року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона Заједница социјалног осигурања војних осигураника трансформисаће се у Фонд социјалног осигурања војних осигураника.

Члан 360.

Ако је војни обвезник до дана ступања на снагу овог закона завршио факултет општенородне одбране и, према наставном плану и програму тог факултета, провео на дужности четири месеца и 15 дана, сматра се да је одслужио војни рок.

Ако се регрут на дан ступања на снагу овог закона затекао као студент факултета општенородне одбране или факултета безбедности и друштвене самозаштите, ако је према наставном плану и програму факултета на коме студира провео на дужности (стажирању) у Југословенској народној армији четири месеца и 15 дана и ако је тај факултет завршио до краја календарске године у којој навршава 27 година живота, сматра се да је одслужио војни рок.

Регрут из става 2. овог члана који није завршио факултет општенородне одбране или факултет безбедности и друштвене самозаштите до краја октобра календарске године у којој навршава 27 година живота и ако је са успехом завршио стажирање у Југословенској народној армији у трајању од четири месеца и 15 дана, упућује се на дослужење војног рока у трајању од пет месеци и 15 дана.

Време које је регрут провео као добровољац у јединицама и установама Југословенске народне армије или у саставима под њеног командом, од 17. августа 1991. до 19. маја 1992. године, рачуна се као служење војног рока у двоструком трајању.

Члан 361.

Упућивање регрута по одредбама члана 301. овог закона вршиће се постпуно, у року од пет година од дана ступања на снагу овог закона, на начин који пропише Савезна влада.

Члан 362.

Прописи за извршавање овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 363.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе: Закон о служби у оружаним снагама ("Службени лист СФРЈ", бр. 7/85, 20/89, 40/89, 26/90 и "Службени лист СРЈ", бр. 31/93 и 50/93); Закон о војној обавези ("Службени лист СФРЈ", бр. 64/85, 26/89 и 30/91); Закон о пензијском и инвалидском осигурању војних осигураника ("Службени лист СФРЈ" бр. 7/85, 74/87 и 20/89); Закон о здравственом осигурању војних осигураника ("Службени лист СФРЈ", бр. 13/72, 67/73, 58/76 и 63/90) и Закон о додатку на децу и другим облицима дечје заштите деце војних осигураника ("Службени лист СФРЈ", бр. 58/76 и 7/85).